

NÉPLAP

Nagymértékben csökkentette a selejtet három dohánygyári újító

A szoboszlói gépállomás is csatlakozott Keeskemét versenyfelhívásához

A talajművelési szerződés-kötés harci feladat

Élénk érdeklődéssel fogadják megyénk dolgozó parasztjai a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának határozatát növénytermelésünk fejlődésére vonatkozóan. Megértették, hogy mint általában minden határozat, ez is az egész dolgozó nép érdekét szolgálja. A minisztertanács határozatának végrehajtása biztosítja, hogy a termelőszövetkezeti csoportok, állami birtokok nagyfokú termésemelése mellett az egyénileg dolgozó kisparasztok természetesen is 10 százalékkal emelkedik. Ennek az eredménynek elérése érdekében kormányzatunk nagyfokú támogatásban részesíti a dolgozó parasztokat. A földek természetlagát emelni csak a technika vívmányainak alkalmazásával lehet. A gépi munka jobb megművelést és ebből kifolyóan nagyobb termést jelent. A talaj jó megművelését, a természetlag emelését csak úgy tudják elérni dolgozó parasztjaink, ha földjüket a gépállomások gépeivel dolgoztatják meg.

Február hónap e napjai a tavaszi munkák előkészítésében telnek el. Dolgozó parasztjaink számot vetett magában, hogy a régi, megszokott módon művelje-e meg az idén is földjét, vagy használja ki a népi demokrácia által nyújtott előnyt és igénybe vegye a gépállomásokat. Hozzájárasson a tavaszi szántás elvégzéséhez a két tehénnel, vagy igénybe vegye a traktort? Sok dolgozó eldöntötte ezt a kérdést már a tavaly, vagy azelőtt. A gépállomással műveltették meg földjüket és azok az eredmények, amelyeket a gépi művelés után elértek, mindennél jobban, ekesebben beszéltek. A termés átlag 1—2 mázsával több volt, mint azoké a dolgozóké, akik tehénnel sekélyen, rosszul tudták megművelni földjüket. Ezért kötik meg szerződésüket idejében a gépállomással.

Kormányzatunk rendelkezése értelmében a földművelésszövetkezeteken keresztül február 20-ig lehet szerződést kötni a gépállomásokkal. A gépállomással kötött szerződés lehetővé teszi, hogy a dolgozó parasztok megszabaduljanak a kulákok igazgatója alól. Lejárt már az az idő, amikor a kis- és nem egy esetben a középparasztnak is térdén állva kellett könyörögni a zsíros gazdának, hogy adja kölcsön igáját a tavaszi munkák elvégzésére. A kulák csak hagyta, hadd könyörögjön a dolgozó paraszt, minél jobban szüksége van rá, annál többet fizet. Ki is használták a dolgozók megszorultságát és egy hold föld felszántásáért 4—5, sőt nem egy esetben 8—10 napi munkát is megköveteltek, természetesen a legnagyobb munkák ideje alatt. Ez az idő már megszűnt.

A dolgozó parasztnak a gépállomások olcsón és jól elvégzik a különböző munkákat. Az a dolgozó, aki szerződést köt a gépállomással, 10 százalék kedvezményben is részesül. Sőt, nem is kell a munkálatok díját rögtön készpénzben fizetni, hanem terményben a betakarítás után is kiegyenlíthetik tartozásukat. Aki például terményben köt szerződést, annak tarlóhántásért, keverőszántásért, ugartárcsázásért, vetésért összesen 126 kilogramm búzát kell fizetni. Ez a búzamennyiség forintra átszámítva 100 forint és 80 fillért tesz ki. A kulák ezeket a munkákat csaknem kétszer ennyire végezte el és hogyan? Nem volt biztosítva a dolgozó paraszt, hogy idejében meglesz művelve földje és tartalékolják-e a télen összegyűlt csapadékok, idejében földre kerül-e a mag. A gépállomással kötött szerződés mindezt biztosítja, lehetővé teszi, hogy a tavaszi munkák idejére befejeződjenek, jól meg legyen művelve a föld és így a termés is nagyobb legyen.

A gépállomással kötendő szerződés területén megyénkben lemaradást tapasztalhatunk. A népnevelők, a földművelésszövetkezetek nem egy helyen beletemetkeztek a termelési szerződések kötésébe és teljesen megelégedtek, vagy csak mellékkérdésként kezeltek a gépállomásokkal kötendő szerződések kérdését. Hogy ez így van, bizonyítja az eddigi eredmény. A hencidai gépállomással eddig még mindössze 71 hold középszántásra és 157 hold tárcsázásra kötöttek szerződést. Valamivel jobb az eredmény a nagyrabói gépállomásonál, ahol 284 hold középszántásra, 784 hold tárcsázásra és 751 hold vetésre kötöttek szerződést.

A gépállomással kötendő szerződések kérdése harci kérdés. A kulákok nem nyugodnak bele, hogy a gépállomások olcsóbban, jobban megművelik a dolgozók földjét és így megszabadítják őket a kulákok igazgatója alól. Terjesztik a rémhíreket, a különböző rágalmaikat, riadalmat akarnak kelteni a dolgozó parasztság körében. Mesterkedésük azonban kudarcba fullad. A tények, az eddigi eredmények fényesebben beszélnek, minden beszédnél. Az idén még több dolgozó paraszt köt szerződést a gépállomással, mint tavaly. Természetesen, hogy a pillanatnyi lemaradást sikerüljön behozni, ehhez feltétlenül szükséges a népnevelők jó munkája. A felvilágosító munka fokozásával, a gépi munka előnyeinek ismertetésével törekedjenek a népnevelők, hogy a kitűzött határidőre minél több dolgozó paraszt kösse meg a szerződést a gépállomásokkal. Ez a szerződés is nagy léptékben viszi előre a dolgozók életszínvonalának felemelkedését.

Megkezdték Geiger Imre és társai bűnügyének tárgyalását

A vád: kémkedés, a tervgazdálkodás elleni szabotázs

Pénteken reggel a budapesti törvényszék külön tanácsa megkezdte Geiger Imre és Társai kémkedési és hűtlenségi perének tárgyalását. A termet zsúfolásig megtöltötték a bel- és külföldi sajtó képviselői és a hallgatóság.

Olti Vilmos, a külön tanács elnöke 9 óra után néhány perccel nyitotta meg a tárgyalást, majd bejelentette, hogy a büntetőtörvényszék tárgyalni fogja a hűtlenség büntetével és más bűncselekményekkel vádolt Geiger Imre és hat társa ügyét.

A fogházörök parancsnoka ezután Geigert és vádlott társait előállította.

Azután a törvényszék elnöke felvette a vádlottak adatait, majd a védők meghatalmazásukat igazolták. Ezután Olti elnök felolvasta a vádiratot. A vádirat szövege így hangzik:

A vádirat

Dr. Alapy Gyula államügyész a következő vádiratot küldte a büntetőtörvényszék elnökének:

Kémkedés büntette és más bűncselekmények miatt Geiger Imre és társai elleni bűnügyben a nyomozás iratait a következő vádirat benyújtása mellett küldöm meg. Vádat emelek az előzetes letartóztatásban levő

I. Geiger Imre ellen, aki 1900 október 13. napján Budapesten Geiger Mihály és Scheiber Hermina szülöktől született, Budapesten (V. Ujpesti-utca 11) lakik, gyárigazgató, egyetemet végzett, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedési büntette, valamint:

egy rendbeli: a 8800/1946. M. E. számú rendelet 7. paragrafusának 1. pontjában, illetőleg a 14200—1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjában és a 3. paragrafusában ütköző, a 8800—1946. ME rendelet 9. paragrafusának 4. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett ütköző, a 8800—1946. ME rendelet 17. paragrafusában meghatározott és annak utolsó tétele szerint minősülő hivatali kötelesség megszegésének büntette,

II. Rádó Zoltán ellen, aki 1908 március 4. napján Komarnoban Radó Henrik és Grossz Ilona szülöktől született, Budapesten (V. Alkotmány utca 18.) lakik, miniszteri főosztályvezető, egyetemet végzett, magyar állampolgár:

egy rendbeli folytatólagosan elkövetett, az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő kémkedés büntette, valamint:

a 8800/1946. ME rendelet 17. paragrafusában meghatározott és annak utolsó tétele szerint minősülő hivatali kötelesség megszegésének büntette,

III. Vogeler Róbert ellen, aki 1911. szeptember 6. napján Newyorkban Vogeler Róbert és Besse Mária szülöktől született, Wienben (Max Emenauel str. 15.) lakik, mérnök, főiskolai végzettségű, amerikai állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedés büntette, valamint:

egy rendbeli a 8800/1946. ME rendelet 7. paragrafusának 1. pontjában, illetőleg a 14.200/1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjában és a 3. paragrafus 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető büntett,

8.) lakik, gyárigazgató, főiskolát végzett, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedés büntette, valamint:

egy rendbeli a 8800/1946. ME rendelet 7. paragrafusának 1. pontjában, illetőleg a 14.200/1947. kormányrendelet 1. paragrafusának 1. pontjában és a 3. paragrafusában ütköző és a 8800/1946. ME rendelet 9. paragrafusának 4. bekezdése szerint minősülő gazdasági terv megvalósítását veszélyeztető büntett,

VI. Dr. Justh István ellen, aki 1897 június 24. napján Tópronán Justh Ferenc és Bathyan Mária szülöktől született, felsőorsói lakos, r. kat. plébános, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 1. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedés büntette,

VII. Döry Edina ellen, aki 1914 június 2. napján Budapesten Döry Hugó és Ivánka Ilona szülöktől született, bármixernő, magyar állampolgár:

egy rendbeli az 1930. évi III. tc. 60. paragrafusának 1. pontjában ütköző és a 61. paragrafus 1. bekezdése szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett kémkedés büntette miatt,

mert a vádlottak az Egyesült Államok kémszolgálatának utasítása szerint a Magyar Népköztársaság ellen kémszervezetet létesítettek és a magyar tervgazdálkodás ellen szabotázs-cselekményeket hajtottak végre.

Geiger Imre

elsőrendű vádlott 1924-től kezdve állott az International Telephone and Telegraph Corporation (ITT) és az International Standard Electric Corporation (ISEC) érdekeltségéhez tartozott budapesti Standard-gyár alkalmazásában. A felszabadulás után a gyár vezérigazgatója lett és a vállalatnál működött amerikai kereskedelmi megbízottak: Ogilvie, Iglauer, Pinky, Vogeler és Sanders részére kémkedett. A konzern vezetői 1947-ben magukhoz rendelték az Egyesült Államokba és F. T. Caldwell, a konzern egyik newyorki vezetője Geiger saját vállomása szerint fontos utasításokat adott neki a szabotázsra és a kém munkára. Geiger Imre vádlott végrehajtotta a kapott utasításokat és a gyárban kémtevékenységet folytatva, az amerikai megbízottaknak egy sor, a nyomozati vállomás részletezett fontos államtitkot és adatot juttatott. Tehát az amerikai kémszolgálat ügynöke volt.

Ezáltal a magyar állam fontos gazdasági és nemzetközi érdekeit súlyosan veszélyeztető titkot ki-

kémlelt és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Geiger Imre a gyár vezetésében végrehajtotta a kapott szabotázs utasításokat, amelyeket Caldwellen kívül újabb rendelkezésekkel egészítették ki a gyárban gazdasági ellenőrként szereplő amerikai kémek, majd a konzern alkalmazott Budapestre jött vezetői: Behn USA-ezredes, Souder és mások. Ezek nyomán a termelés megszervezését összezavarta, hamis termelési tervet készített el, csökkentette a gyár termelését. A raktárakat tele zsúfolta szükségtelen és más üzemek elöl elvont nyersanyagokkal és félkész árukkal. A hatóságokat sorozatos hamis jelentésekkel, a háborús károk túlbecsültésével, a kapott előlegek tervgazdálkodás-ellenes felhasználásával félrevezette. A szállított berendezésekhez az előlras szerinti foszfor-bronz helyett aluminium-bronzot használtatott, ami által a berendezések értéke egyharmad részével csökkent és az így elkészített berendezéseket akként csomagoltatta, hogy a szállítás alatt a rajtuk fellépő rozsdásodás rend-

kvívált kárt okozott. A megsabotált határidő elmulasztására adott utasításokat, ami által különösen a posta tervezdalkodását veszélyeztette.

Ezáltal a termelésre vonatkozó jogszabályokon alapuló kötelességének nem tett eleget, szabotált. Így a magyar népgazdaságnak sok millió forint összegű kárt okozott és súlyosan sértette a tervezdalkodás érdekeit.

Radó, az „informátor“

II. Radó Zoltán vádlott a II. világháború előtt, Angliában élt, ahol az angol kémizslóalát 1945-ön beszervezte és arra utasította, hogy utazzék Magyarországra és az ország politikai és gazdasági helyzetéről küldjön jelentéseket. Utasították, hogy Budapesten keresse fel az angol követség egy tisztviselőjét. A kapott utasításokat végrehajtotta, felvette a kémkapcsolatot a követségi tisztviselővel, kémjelentéseit nem átadta, vagy a Budapesten tartózkodó összekötők útján küldötte rendszeres kémjelentéseit Londonba. Mint az angol kémizslóalát ügynökét Vogeler beszervezte az amerikai kémizslóalát részére is. Ezután a Vogeler által kívánt kémadatokat is megszerezte és átadta. 1949 májusában az ISEC konzern Budapesten tartózkodó megbízottja, Scudder megígérte, hogy ha fokozza kémtevékenységét és jól szolgálja a budapesti Standard-gyár vezérigazgatójának és később valamelyik nyugateurópai vállalatuk élére helyezik. Radó Zoltán az ajánlatot elfogadta és Vogeler részére még fokozottabban kémkedett. A nyomozás során beismerte:

„A következőkben rendszeresen informáltam Vogelert mindarról, ami az Iparügyi Minisztériumban történt és végeredményben kiadtam részére minden titkos adatot, amely a magyar iparról rendelkezésemre állott“.

Radó Zoltán vádlott közhivatali állásánál fogva tudomására jutott és a magyar állam fontos nemzetközi és gazdasági helyzetét érintő titkok idegen állam hatóságával közölt, ami által az állam érdekét súlyosan veszélyeztette.

Radó Zoltán vádlott hivatali működéséhez tartozott többek között a Standard-gyár termelésének ellenőrzése is. Súlyosan megszegve hivatali kötelességét, lehetővé tette a vállalat legelőlegének meghamisítását és közgyűlésének elhalasztását, ami által a magyar államot 14 millió forintot meghaladó károsodás érte. Azokon a tárgyalásokon, amelyeken az ISEC megbízottjaival: Scudder Cook és Vogelerral szemben a magyar állam érdekeit lett volna kötelessége képviselni, megszegte kötelességét és a népgazdaságnak súlyos kárt okozott. A nyomozás során ezt beismerte. Szándékosan elmulasztotta a Standard-gyár termelésének ellenőrzését és a szabotázs leleplezésével lehetővé tette az ott működő amerikai kémek gazdasági bűncselekményeit.

Cselekményével az anyaggyártó vállalatok körébe tartozó feladatai ellátása során kötelességét megszegte és a tervezdalkodás érdekeit súlyosan sértve szabotált.

„Kiképeztek a kémkedésre“

III. Vogeler Róbert 1942-től az amerikai kémizslóalát ügynöké. Elvégezte a Federal Bureau of Investigation (FBI) kémiskoláját. A nyomozás során beismerte:

„Elméletileg és gyakorlatilag kiképeztek a kémkedésre, elhárításra és hírszerzésre, kémhálózat kiépítésére és fenntartására.“

Kémkiképzésére tekintettel az Egyesült Államok vezérkarának jóváhagyásával kineveztek a keleteurópai Standard érdekeltsegek élére, wien központtal. Wienbe utazása előtt a konzern egyik vezetője, Behn USA-ezredes, a konzern vezetőségében lévő magasrangú amerikai tisztnek egyike, utasította, hogy mindenben álljon rendelkezésére a wien amerikai katonai kémizslóalátának. Hogy ezt a feladatot jobban el tudja végezni, Vogelert ezredessé is kineveztek. Ennek megfelelően Vogeler a saját működéséről a nyomozás során a következőket vallotta:

„En magam kiterjedt kémtevékenységet folytattam, egyrészt az állam rendelt ITT és ISEC vállalatok beosztottjain keresztül, másrészt erre a célra különlegesen kiválogatott ügynökök felhasználásával.“

A megszerzett titkos adatokat rendszeres jelentésekbe foglalta és az Egyesült Államok kémizslóalátának adta át. Ezeknek a kémizslóalátoknak működéséről a nyomozás során beismerte, hogy a CIC és az ODI (Office of Director of Intelligence) számára kifejtett kémtevékenysége folyamán felhasználta az amerikai követségek alkalmazottait és az itt tartózkodó amerikai állampolgárok egy részét.

Magyarországi kémtevékenységét illetően beismerte, hogy a kapott utasításnak megfelelően tevékenysége a következő volt:

„I. Kémkedés politikai, gazdasági és katonai vonalon, 2. Szabotázs-akció és kártevés a magyarországi Standard vállalattal kapcsolatban.“

Vogeler Róbert USA-ezredes a budapesti Standard-gyár fasiszta érzelim vezetőből és pénzéhes kalandorokból a kémiskolán szerzett tapasztalatait felhasználva kémizslóalátot épített ki. Ide tartozott: Sanders vádlott, az angol

és amerikai kémizslóalát kettős ügynöke, Geiger Imre gyárigazgató, Radó Zoltán a nehézipari minisztérium főosztály vezetője, dr. Blum Erzsébet mérnök, „báró“ Dóry Edina és még a nyomozati vallomásaiban megnevezettek, aliktől folyamatosan kapott kémadatokat. Megkapta azokat a kémjelentéseket, amelyeket Sanders az angol kémizslóalát részére küldött. A megszerzett kémadatokat megbízottinak továbbította. A lelepleztetés által fenyegetett kémeknek a megszoktatását lebonyolította.

Ez által fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával kikémlelt és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Vogeler Róbert USA-ezredes bűncselekményeinek második részére az a szabotázs tevékenység, amellyel Behn USA-ezredestől kapott utasításait következetesen végrehajtotta. Ezeket az utasításokat egészítette ki Behn ezredes 1948 októberében a budapesti Gellért-szállóban azon a titkos tárgyaláson, amelyen többek között Sanders Edgar és Geiger Imre is résztvettek. Utasítására készítette a Standard-gyár hamis mérleget és fizetett ki jogosulatlan követeléseket. Szabotázs-cselekményeinek a nyomozás során feltárt részletein kívül további bűncselekménye, hogy Radó Zoltánt, egyik ügynökét utasította a Standard konzernnel folytatott nemzetközi tárgyalásokkal kapcsolatban, hogy hivatali kötelességét megszegve, kártevő tevékenységet fejtessen ki.

Ez által a termelésre vonatkozó jogszabályokat megsértve szabotált.

Sanders és magyar cinkosai

IV. Sanders Edgar 1940-től tagja az angol kémizslóalátának. 1940 májusától augusztusig Sheernessben, majd Winchesterben katonai kémiskolát végzett, majd 1943 nyarán a Kairó melletti Helouan városban elvégezte egy újabb angol katonai különleges hírszerző iskolát. Így elméletileg és gyakorlatilag kiképzés: nyert ügynökök beszerzésére, kémhálózat kiépítésére, titkos adatok

megszerzésére és kémelhárításra. A kémiskola elvégzése után a „Military Intelligence 5.“ és később más kémizslóalátok beosztójaként kémkedett Egyiptomban, Olaszországban és Ausztriában. Budapesti tevékenységéről, amelyet mint az angol katonai misszió tagja folytatott, beismerte:

„En magam főleg katonai, de részben gazdasági hírszerzéssel foglalkoztam. Feladatom volt kémkedni az országban a szovjet és magyar katonai alakulatok után, megállapítani számukat, elhelyezését, fegyvermeleket, felszerelésüket stb. Ezenkívül gazdasági és ipari kémanyagot gyűjtöttem. Kémtevékenységem leleplezésére szívesen a háború alatt Magyarországon éltünk angol katonák sirjainak felkutatásával foglalkoztam.“

A megszerzett kémanyagokat diplomáciai úton továbbította a bécsi kémközpontba. A békekötés után a szövetséges ellenőrző bizottság megszűnt.

Ezért Sanderset, aki, mint a bizottság angol képviselőjéhez beosztott százados működött, hazahívták Angliába, ahol felelőse utasítására leszerelt és kémkedésének folytatására kineveztek a Budapesti Standard-Művek egyik vezetőjévé, bár az elektro-iparhoz egyáltalán nem értett. Beismerte, hogy miután szolgálatait: az amerikai tényezők megfizették, részükre kémtevékenységet folytatójt. Kiterjedt kémhálózatot szervezett meg, amelyhez többek között Geiger Ferenc, Domokos Kelemen gyárigazgatók, dr. Juszt István prépost-plébános, Vass Károly főispán, Scitovszky volt honihyta belügyminiszter leánya: Mariet és mások tartoznak. Ezeket megszerzte és az angol és az Egyesült Államok kémizslóalátához diplomáciai út felhasználásával eljuttatta kémjelentéseiben azokat a titkos adatokat, amelyeket meg tudott. Megszerezte és hasonlóképpen továbbította a bizalmas főispáni utasításokat, az ipari üzemek újjáépítési és kibővítési adatait, különböző repülőterek fekvését és befogadási titkos adatait. Azokat a kémeket, akiket leleplezés fenyegetett, dr. Juszt István és mások segítségével külföldre szöktette. A megszerzett titkos adatokat vallomásaiban részletezte.

Ezáltal fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával megszerzett és idegen állam hatóságának tudomására hozta.

Sanders Edgar vádlott gazdasági tevékenységére azt az utasítást kapta az ISEC konzern vezetőitől, hogy akadályozza a fejlődést és a gyárat fejlessze vissza. Résztvevő azon a titkos tárgyaláson, amelyen Behn ezredes, a konzern egyik vezetője 1948 októberében a budapesti Gellért-szállóban kidata a szabotázs utasításait. A nyomozás során beismerte, hogy diplomáciai út felhasználásával rejtjeles táviratokban rendszeres utasításokat kapott szabotázs cselekményekre. Ezeket az utasításokat Geiger Imre vádlottal végrehajtotta. Az igénybevevő hitelek a népgazdaság céljával ellentétes módon használta fel, majd tevékeny részt vett a gyár mérlegének meghamisításában és félrevezette ezáltal a tervezdalkodást ellenőrző szerveket. Irányította azokat a szabotázsokat, amelyek eredménye használatlan, majd csökkent értékű berendezések legyártása lett. Tevékenységével csökkentette a gyár termelését, ami a tervezdalkodás rendjében zavarok előidézésére vezetett.

Ezáltal a termelésre vonatkozó jogszabályokat megsértve, szabotált.

A szabotáló Domokos

V. Domokos Kelemen vádlottat Geiger Imre az amerikai kémizslóalát számára beszervezte. Kiképzésre helyezte, hogy megfizet szolgálatait, ha segítségére lesz a kémkedésben. Domokos Kelemen vádlott elfogadta a megbízást és megszerezte a vezető bankok titkos számadatait. Átadta Geiger Imrénél a Rima-Egyesült Izzó és Orion-Gyárak bizalmi adatait, megszerezte az iparügyi minisztérium, posta, MÁV és az Állami Ellenőrzési Központ bizalmas adatait és egyebeket. Mindezt Geiger Imrén keresztül az amerikai kémizslóalátához juttatta el.

Ezáltal fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket súlyosan veszélyeztető államtitkokat, hivatalos megbízás felhasználásával kikémlelt és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

Domokos Kelemen vádlott, mint a Standard-gyár igazgatója és

ebben a minőségben a könyvelés és az anyagbeszerzés egyik intézője, Geiger Imrével egyetértve a kém- és szabotázs tevékenység megfizetésére nagyszegű pénzkütyalásokat eszközölt. A gyár háborús kárait túlbecsülte, majd meghamisította a gyár könyvelését és a tervezdalkodás alapját képező számadatokat. A termelési szolgáló anyagi erőket romboló céljal elvonja és ezzel a termelési megbénítja. A szabotázs tevékenység leleplezésére az üzem működéséről hamis mérleget készített. Az üzemben teljesen felesleges nyersanyagok és félkészárúk bevásárlásával és az értékesíthető selejtanyagok visszatarásával az üzem termelési gátolva és lecsökkentette.

Ezáltal szabotált. Így a magyar népgazdaságnak sokmillió forint kárt okozott és súlyosan megsértette a tervezdalkodás érdekeit.

A több ezer holdas volt földbirtokos

VI. Dr. Justh István vádlott: Ellenségesen állott szemben a népi demokráciával, mert saját és családjának több ezer holdas földbirtokát a földreform a dolgozó parasztság kezére adta. Fred Edward angol kém közvetítésével megismerkedett Sanders Edgar vádlottal. Sanders részére egyrészt maga szerzett meg titkos adatokat, másrészt felhasználta Vass Károly volt főispánt arra, hogy tőle megszerezze mindazt, amit Sanders meg tudni kívánt, így a bizalmasan kiadott főispáni utasításokat. Adatokat szerzett meg és adott át katonai alakulatoknak balatonkörtényi hadgyakorlatokról, balatonkörtényi repülőterek pontos fekvéséről, befogadóképességéről és egyebekről. Segítségére volt Sanders vádlottnak

azoknak a kémeknek rejtegetésében, akiket lelepleztetésük elől külföldre szöktetett. A nyomozás során beismerte:

„Kémtevékenységemért Sanders anyagi támogatása jelentős volt számomra, mert egyik jelentősebb hírszerzősémét 3 ezer forinttal jutalmazta, majd a disszidálásban való közreműködéséért is 3 ezer forintot fizetett, de minden találkozásunkkor, amikor adatokat közöltem, fizetett 50, 100, 200 forintot.“

Ezáltal fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket veszélyeztető államtitkokat közhivatali állás felhasználásával megszerzett és idegen állam hatóságának tudomására hozott.

A gentry hármixernő

VII. Dóry Edina vádlott: Szülei 3400 holdas gazdaságukat a földreform során elvesztették, ezért mint hármixernő vállalt állást. A bárban megismerkedett Vogeler György USA alezredessel. Közölte vele, hogy nővére Kovács György USA alezredes felesége. Ezek után Vogeler elmondotta előtte, hogy Budapesten kémtevékenységet folytat, majd felhívta a bizalmas kapcsolatokat, Vogelert beszervezte és azzal bízta meg, hogy részére titkos adatokat

szedjen össze. Dóry Edina végrehajtva Vogelert megbízását, sorozatosan kémanyagot gyűjtött és adott át neki.

Ezáltal fontos gazdasági és nemzetközi érdekeket veszélyeztető titkos adatokat megszerzett és idegen állam hatóságával közölte.

A tárgyalásra a törvényszéknek hatásköre van és illetékes. A vádlottak előzetes letartóztatásának fenntartását indítványozom. A megidézendők jegyzékét csatolom.

Indokok

Geiger Imre vádlott, az amerikai kémizslóalát beszerzett ügynöke évek során szívesen kémkedett és a felszabadulás óta a vezetése alatt álló budapesti Standard-gyár termelését következetesen szabotálta. Bűntevékenysége az egyik legfontosabb magyarországi híradás technikai üzemből sokmillió forintot kárt okozott.

Radó Zoltán vádlott, mint az angol kémizslóalát ügynöke, magas közhivatali állásba furakodott be. Hivatali kötelességének leg súlyosabb megszegésével minden vonatkozásban leplezte Geiger Imre vádlottnak folyamatosan elküvetett súlyos szabotázs bűntetteit.

E két vádlott közvetlen irányítói Vogeler Róbert USA-ezredes és Sanders Edgar, az angolszász kémizslóalát többféle katonai kémiskolát elvégzett ügynökei voltak. Vogeler és Sanders azzal a feladattal jöttek Magyarországra, hogy az angol és amerikai kémizslóalát részére a magyar állam nemzetközi gazdasági és katonai titkait kikémleljék. Szeretgázó kémhálózatuknak a már említett Geiger Imrén és Radó Zoltánon kívül további ügynöke volt többek között Domokos Kelemen gyárigazgató, dr. Juszt István prépost-plébános és Dóry Edina hármixernő vádlottak. A kémügynökök között szerepel földbirtokát vesztett nagybirtokos, főispán és több jelentős állami igazgatási szerv vezető tisztviselője. Kémeln keresztül a magyar ál-

lam fontos érdekeit érintő államtitkokat szereztek meg és erre a megvásárolt köztisztviselők hivatali beosztását használták fel.

A legbizalmasabb megőrzés alá tartozó államtitkoknak kikémlelése, az állam érdekeinek súlyos veszélyeztetése és a beszerzett kémek közhivatali állására tekintettel, bűncselekményük az 1930. III. tc. 61. paragrafus 3. bekezdése szerint minősül.

A vádlottak terhére rótt gazdasági bűncselekmények arra irányultak, hogy a rendkívül fontos hírközlő berendezéseket előállító Standard-gyár a második világháború alatt a német fasiszta hadigépezet számára szászszalékos kapacitással termelt, a felszabadulás után termelési képességének csak 40 százalékát fejtette ki. Ezt a vádlottak által idézték elő, hogy a termelés megszervezése helyett szabotálták a termelést, a gyár igazgatásában technikai és adminisztrációs kezelésében anarchiát teremtettek és a tervezdalkodásban kapott pénzüsségeket elherdálták. Az általluk okozott kár összege sokmillió forint, ami vitathatatlanul teszi, hogy bűntevékenységük nyomán a magyar népgazdaságot rendkívül súlyos károsodás érte, ami a gazdasági terv megvalósítását nagymértékben veszélyeztette. A kémkedéssel és a szabotázzsal céljuk az volt, hogy zavart keletessen a tervezdalkodás hatósági intézkedéssel megbabott rendjében és a Magyar Nép-

közírtáság belső erejét és gazdasági renjét aláássák. A vádlottak gazdasági bűncselekményei és kémkedése az ország újjáépítésében hősilemülettel dolgozó aljas háttámadása, amelyre a törvény legszigorúbb büntetése kell, hogy lesújtson.

A vádlottak egymást és önmagukat is terhelő belsmerése és a kihallgatni indítványozott tanúk vallomása, a becsatló okiratok a vádlott tényállást beigazolták. A vádlottak cselekményeinek beszámíthatóságát, megbüntethetőségüket és az eljárás megindítását kizáró ok híján a vádemelés törvényes és alapos.

Ezután Alapy ügyész kérdésére a tanácselnök közölte, hogy Vogeler Róbert és Sanders vádlottak részére nyolc nappal a tárgyalás előtt az eredeti magyar nyelvű vádiratot kézbesítette hitelesített angol szöveggel is.

Olti: Vogeler, megkapta a vádiratot?
Vogeler: Igen.
Az elnök kérdésére hasonló választ adott Sanders Edgar is.
Olti: Arra való tekintettel, hogy a két vádlott nem beszél a magyar nyelven, a perrendtartás értelmében pedig magyar nyelven kell folytatni a tárgyalást, a két angolnyelvű vádlottra vonatkozó minden megállapítást, őket érintő minden adatot, a per egész tartalmát során, angol nyelvre fogunk fordítani.

— Vogeler és Sanders minden nyilatkozatát szóról-szóra fogjuk fordítani. A rájuk vonatkozó adatokat pedig a per során tolmácsok fogják fordítani és ők hangszóróból, hangszóró mellett ülve fogják hallgatni angol nyelven.

— Vogeler és Sanders vádlottaknak is, mint minden vádlottnak, joga lesz kérdéseket intézni

úgy vádolt társaihoz, mint a tanácsoshoz és a szakértőkhöz. Ha a tárgyalás bármely szakaszán a fordításból, ami részükre külön történik, a tolmácsok által a hangszóró keresztül, nem értenek meg valamit, vagy valamit tisztázni kívánnak, jelentkezzenek és tegyenek indítványt a tisztázásra.
— A tárgyalás anyagát rögzítjük. Ha mind e tolmácsolásokon túlmenően is bármely pontja a tárgyalásnak homályban maradna, vagy úgy érzik, hogy védekezésük szabadsága érdekében a rögzített tárgyalási anyagot a tárgyaláson túlmenően kívánják angol nyelven tanulmányozni, indítványukra ezt is lehetővé tesszük.

Ezután Geiger Imre kivételével a többi vádlottat elvezetik.

Beismerik bűnösségüket a kémbanda tagjai

Olti: Geiger Imre. Megértette a vádat?

Geiger: Igen.

Olti: Bűnösnek érzi magát?

Geiger: Bűnösnek.

Olti: Milyen minőségben dolgozott Ön a Standard villamosági alkalmazásában?

Geiger elmondja, hogy 1928 óta volt a Standardnál. 1948 októberében vezérigazgató lett. „Kinevezésemet az indokolta, hogy az amerikai hírszerzők szolgálataiban végzett kém- és szabotázs-munkámat ebben a vezetőpozícióban eredményesen tudjam elvégezni.” Az amerikai hírszerzők részére végzett kémunkával kapcsolatban kívánok rámutatni arra, hogy a háború utáni időben a budapesti Standard-gyár azt a pénzforrást szolgáltatotta, amelyből az amerikaiak a kém-szabotázs és egyéb romboló tevékenységük tervezéséhez és végrehajtásához szükséges anyagi eszközöket előteremtették, — vallotta Geiger.

A Standard-gyár azonban értékes volt az amerikai hírszerzők számára azért is, mert lehetőséget nyújtott arra, hogy konzern-megbízottak címén Magyarországra kémeket küldhessenek. Ezek a kémek, név szerint Ogilvy, Behn, Pigny és Sanders. Maga az amerikai konzern központi kapcsolatot tartott fenn az Egyesült Államok vezető köreivel, katonai vezérkarával és hírszerző szerveivel.

Olti: Ezt Ön honnan tudja?

Geiger: A konzern vezetőitől, akikkel Newyorkban tárgyaltam.

Olti: Mikor?

Geiger: 1947 októberében.

Olti: Van tudomása arról, hogy a konzern vezetőségében milyen magasrangú katonai személyek foglalnak helyet?

„Az amerikaiak számára megfelelő ember vagyok“

Geiger: Igen. 1947 őszén Newyorkban közölték velem, hogy az itt lévő konzern és az amerikai vezérkar között szoros kapcsolat áll fenn. A vezetők nagy része magasrangú katonatiszt, így Harrison tábornok, az ITT elnöke, az ISEC konzern elnöke Ston admirális, s az európai ügyek legfőbb irányítója, Behn ezredes.

Olti: Mikor és ki szervezte be önt a kémtevékenységbe?

Geiger: 1946 végén Budapestre érkezett a konzern megbízottja. Megérkezése után kb. két hónappal Lenkei, a Standard-gyár akkori vezérigazgatója közölte velem, hogy Ogilvy, ismerve a multamat és politikai felfogásomat, meg van győződve arról, hogy az amerikaiak számára megfelelő ember vagyok, s ezért kémadatok megszerzésével fog megbízni. Ugyanakkor Lenkei azt is közölte velem, hogy Ogilvyt utasítást kapok arra, hogy havonként kémjelentéseket készítsék a magyarországi gazdasági, politikai és katonai hírekről.

Olti: Mikor és ki szervezte be önt a kémtevékenységbe?
Geiger: 1946 végén Budapestre érkezett a konzern megbízottja. Megérkezése után kb. két hónappal Lenkei, a Standard-gyár akkori vezérigazgatója közölte velem, hogy Ogilvy, ismerve a multamat és politikai felfogásomat, meg van győződve arról, hogy az amerikaiak számára megfelelő ember vagyok, s ezért kémadatok megszerzésével fog megbízni. Ugyanakkor Lenkei azt is közölte velem, hogy Ogilvyt utasítást kapok arra, hogy havonként kémjelentéseket készítsék a magyarországi gazdasági, politikai és katonai hírekről.

Olti: Ismerték az Ön politikai felfogását?

Geiger: Ismerték. Kapcsolatban álltam az amerikai megbízottakkal már a háború előtt is.

Olti: Az előbb arról szölt, hogy jelentéseket kellett adni. Mi volt az utasítás, hogy a jelentéseket mit tartalmazzanak. Csupán az Önök gyárára vonatkozó adatokat, avagy az egész magyar nemzetgazdaságra vonatkozó adatokat?

Geiger: Az utasítás értelmében az ország katonai és politikai kérdéseit kellett tárgyalni s az ezekre vonatkozó híryanyagot kellett közölni.

Olti: A nyomozó szervek lefoglaltak különböző jelentéseket másolatban. Például „Havi jelen-

Geiger fékezi a Standard-gyár termelését

Olti: Milyen családból származik Ön?

Geiger: Polgári családból származom és nevelésem, valamint ismeretségi köröm kinevelték bennem a polgári rendezettség és védelmezőjét. Éppen ezért a háború után nagy gyűlölettel figyeltem a Szovjetunió és a népi demokráciának egyre fokozódó fejlődését. Tudtam azt, hogy a rendszert, annak politikai és gazdasági sikerjé miatt külső segítség nélkül nem lehet megdönteni, éppen ezért politikai meggyőződésemhez híven, készséggel vállaltam, hogy az amerikai hírszerzők által adott kém- és szabotázs utasításokat elvégezzem. Tudtam azt, hogy ezzel a tevékenységemmel az amerikai kormányt és annak háborús politikáját támogatom a Szovjetunióval és a népi demokráciákkal szemben.

Olti: Remélte Ön, hogy ezért az anyagi juttatáson túlmenően bizonyos más előnyökre is szert fog tenni?

Geiger: Igen.

Olti: Beszéljünk most Behn ezredessel lezajlott Gellért-szálló-beli találkozásáról.

Geiger: A Gellért-szálló-beli tárgyaláson, amelyet Behn ezredes rendezett és amelyen Pigny, Sanders, Vogeler, Lenkei és én vettünk részt, Behn ezredes részletes utasítást adott arra, hogy az amerikai politikának megfelelően a gyár termelését feljuttatni kell. Ezt azzal indokolta meg, hogy az Egyesült Államoknak nem lehet érdeke az, hogy a magyar híradás-technikai ipar fejlődjék.

Olti: Tehát kifejezett utasítást adott arra, hogy a termelés: csökkenteni, a gyárat elszorvasztani? Ez volt a határozott utasítás?

Geiger: Igen.
Olti: Amikor Ön megkapta az utasításokat, ismeretében volt, hogy a magyar kormány új gazdasági politikát folytat, komoly ellenőrzést gyakorol a gyárakban, rögzítik a termelést, figyelik, hogyan alakul s ha valahol hiba mutatkozik, azokat kiküszöbölik?

Geiger: Igen, ezeket benem aggályok és ezeket közölte Behn ezredessel.

Olti: Tehát kifejezett utasítást adott arra, hogy a termelés: csökkenteni, a gyárat elszorvasztani? Ez volt a határozott utasítás?

Geiger: Igen.
Olti: Amikor Ön megkapta az utasításokat, ismeretében volt, hogy a magyar kormány új gazdasági politikát folytat, komoly ellenőrzést gyakorol a gyárakban, rögzítik a termelést, figyelik, hogyan alakul s ha valahol hiba mutatkozik, azokat kiküszöbölik?

Geiger: Igen, ezeket benem aggályok és ezeket közölte Behn ezredessel.

Olti: Tehát kifejezett utasítást adott arra, hogy a termelés: csökkenteni, a gyárat elszorvasztani? Ez volt a határozott utasítás?

Geiger: Igen.
Olti: Amikor Ön megkapta az utasításokat, ismeretében volt, hogy a magyar kormány új gazdasági politikát folytat, komoly ellenőrzést gyakorol a gyárakban, rögzítik a termelést, figyelik, hogyan alakul s ha valahol hiba mutatkozik, azokat kiküszöbölik?

Geiger: Igen, ezeket benem aggályok és ezeket közölte Behn ezredessel.

„A debreceni repülőtéren...“

Olti: Ön megszereste?
Geiger: Megszerestem a kémadatokot.

Olti: Itt van a fordítás alapjául szolgáló szöveg, ez az a levél?

Geiger: Igen.

Olti: Megállapítom, hogy ennek a levélnek 4-ik pontjában Ön a következő adatokat közölte többek között: „A debreceni és a szombathelyi repülőtéren csak üres épületek vannak, ezeken sem felszerelés, sem semmi egyéb nincs. Első pontja: a mai napig 2 repülőteret kaptunk vissza, még pedig a debreceni és a szombathelyi repülőtereket, stb.”, milyen további adatokat szolgáltatott Ön Ogilvynek?

Geiger: Ogilvynek ezenkívül más kémadatokot is szolgáltatottam. Emlékszem még a Phillips-gyárra vonatkozó kémadatokra is. De ettől függetlenül, konkrét felvilágosítás nélkül is rendszeresen gyűjtöttem és adtam át Ogilvynek a magyar politikai, gazdasági és katonai helyzetre vonatkozó kémadatokot.

Olti: Most beszéljünk az amerikaiak úgynevezett Telemertéről.

Geiger: Az ISEC konzernnek az volt a törekvése, hogy a magyar posta-, telefon- és távírhálózatot ellenőrzés alá vonja és ezen keresztül olyan lehetőséget teremtsen magának, hogy befolyást tudjon gyakorolni a magyar politikai, gazdasági életre.

Ezen kívül az is szándéka volt, hogy kém- és romboló tevékenysége számára itt bázist teremtsen. Ennek a hármas célnak érdekében Ogilvy, amikor Budapestre érkezett, magával hozta az ú. n. Telemertvet.

Ennek lényege az volt, hogy az ISEC konzern a magyar posta, telefon és távírhálózatát újjáépíti azzal a kikötéssel, hogy a

kölcson visszafizetésének teljes ideje alatt — tíz évig — egy amerikai bizottság útján át a magyar posta működését ellenőrizheti.

Olti: Ön ezekről a kerti útutakról tájékoztatta az amerikaiakat?

Geiger: Teljes részletességgel.

Olti: Hogyan juttatták ki ezeket a bizalmas jelű adatokat, mert nem hinném, hogy postára merték volna tenni.

Geiger: Ezeket a bizalmas adatokat, tehát úgy a havi kémjelentést, mint az egyéb bizalmas természetű kérdéseket a budapesti amerikai misszionának adtuk, majd később a békeszerződés megkötése után a követség futárpostáján vitte Newyorkba és ugyanezen az úton érkeztek a newyorki konzertől azok a titkos utasítások, amelyek alapján itt a szabotázs és kémtevékenységet végezni kell.

Olti: Ezek az utasítások olykor rejtjelzet utasítások voltak.

Geiger: Több esetben.

Olti: Domokost Ön kapcsolta be munkájába?

Geiger: Igen. Domokosról tudtam, hogy sváb származású és angol beállítottságú és tudtam, hogy a — neki kiadandó kém- és szabotázs — feladatokat teljesíteni fogja. Tényleg ő a kém- és szabotázs munkában komoly segítséget jelentett.

Geiger ezután elmondotta, hogy Pinkey amerikai kémügynök számára is kémkedett Ogilvy elutasítása után. Geiger nehezen kiányogta, hogy az adatokat, melyeket kémjelentéseiben közölt megbízóival, hivatali személyektől kapta.

Olti: Szóval hivatali személyektől.

Geiger: Hivatali személyektől.

Ipari kémkedés volt

Olti: Itt van például ez a 1/100 jelű melléklet eredeti angol nyelven. Itt Ön pl. a vasúti kábel-rendszert hároméves tervéről közöl adatokat: A mellékelt rajzokat is Ön küldte ki?

Geiger: Igen.

Olti: Ezek olyan adatok voltak, amelyeket nem hoztak nyilvánosságra?

Geiger: Igen.

Ezután a tanácselnök kérdésére Geiger elmondotta Vogelerrel való megismerkedését, majd a kémtevékenységéről beszélt, amit Vogeler utasítására végzett. Vogelernek adta át kémjelentéseit is.

Olti: Tehát Önnek az volt az utasítása, hogy saját kezűleg készítse a havi jelentéseket és kézbe adja?

Geiger: Igen.

Olti: Másolat ezek után nem maradt?

Geiger: Nem. A másolatot át kellett adni Vogelernek.

Olti: Hány példányban?

Geiger: Öt példányban.

Olti: Miért kellett öt példány?
Geiger: Ugy tudom, több helyre mentek, és pedig a newyorki központhoz, azután az amerikai hírszerző szervekhez és amint hallottam, a vezérkarhoz is került egy példány. De hogy pontosan hogyan osztották szét, azt...
Olti: nem közölte. Szóval öt példányban készült, többet nem volt szabad készíteni?

Geiger: Ugy van.
Olti: Vogeler utasítására Ön milyen gazdasági és katonai adatokat szerzett meg? Természetesen mindent nem fog tudni felsorolni, de a legfontosabbakat.

Geiger: A következő kémadatok beszerzésére emlékszem: 1948 novemberében Vogeler utasítására megszerestem a Gazdasági Főtanács szervezétére, működésére és vezető személyeire vonatkozó kémadatokot. 1949 februárjában Vogeler arra utasított, hogy szerezzem meg az ipariügyi és a közlekedésügyi minisztérium szervezétére és beosztására vonatkozó kémadatokot.

Ugyanakkor közöltem, illetve tájékoztattam arról, hogy Radó Zoltán főosztályvezető, aki a gyárral közvetlen összeköttetésben állt, milyen ember és milyen tulajdonságai vannak. Azután 1949 májusában Vogeler utasítására engedélyt szereztam a Tungram-gyár látogatására.

Olti: Ön tudta már akkor, hogy Vogeler, Radót is beszervezte?

Geiger: Igen.

Olti: Vogeler közölte Önnel, hogy miért éppen a Tungram-gyárba kell engedélyt?

Geiger: Igen. Tudta, hogy ipari kémkedésről van szó. Őket az érdekelte, hogy egyrészt megállapítsák, hogy a Tungram-gyár folytatja-e a Radar-készülékekhez való csövek gyártását, másrészt pedig az érdekelte őket, hogy a Tungram-gyárban a kutatója tulajdonképpen milyen irányban

A kémek adatokat szereznek a Tungstram-gyárban

Olti: Igen, értem. Ön megszerezte az engedélyt és elmentek ennek alapján a gyárba?

Geiger: Igen, meglátogattuk a Tungstram-gyárt és ott Vogel, Sanders és Cook, az egyes műhelyek meglátogatása során részletesen megbeszéltek, hogy az őket katonai szempontból érdeklő műszaki kérdések hogyan állnak. A szerszámkészítő műhelyben különösen sok időt töltöttem, mert meg akarták állapítani a szerszámokból, hogy tulajdonképpen mi az, amit a Tungstram gyárt.

Olti: Ont is megbízták, hogy vizsgálja meg ezt?

Geiger: Igen.

Olti: Hosszabb látogatás volt ez?

Geiger: Kb. két óráig tartott. Geiger elmondta, hogyan folytatta tovább a kémkedést a Radar-üggyben, majd részletesen kitért arra, hogyan szöktették ki Vogelrel és Radó Zoltánnal együtt külföldre Blum Erzsébetet, aki igen fontos kémadatakat közltek.

a magyar posta telefontárlózatának térképét is kivitte magával.

Olti: Most térjünk rá az 1949 augusztus-októberi periódusra. Ebben a periódusban Ön milyen adatokat szerzett meg Vogel-

ler utasítására?

Geiger: 1949 augusztusa és októbere között emlékezetem szerint Vogel utasítására megszereztem az ő részére

a magyar állam és a Szovjet-unió, valamint a magyar állam és a többi népi demokráciák között folyó gazdasági tárgyalásokra vonatkozó kémanyagot.

Ugyanúgy a Tungstram és az Orion-gyárakra vonatkozó kémadatakat, a Kölcsony Gazdasági Segítség Tanácsára vonatkozó kémadatakat és a Philips konzernnek a magyar állammal megkötött szerződésére vonatkozó kémadatakat.

Olti: Mondja meg: Ön 1949 májusába kiutazott Londonba?

Geiger: Igen.

Olti: Kiutazott. Ebből az alkalomból vitt Ön ki magával adatokat, bizalmas jellegű adatokat?

Geiger: Igen. Vogel, Sanders és Cook utasítására 118 iratból álló kémirat-gyűjteményt vittem magammal.

Olti: Engedéllyel vitte ki, vagy engedély nélkül?

Geiger: Ezeket engedéllyel vittem ki.

Olti: Engedélyt kitől kapott?

Geiger: Engedélyt ugyancsak Radó Zoltántól kaptam.

„Tudtam, hogy Sanders kém”

Olti: Radó Zoltántól kapott engedélyt. Mondja meg most, az Ön tudomása szerint Vogel kiket szervezett be Önön kívül?

Geiger: Tudom, hogy Vogel beszervezte az ipariügyi minisztérium osztályvezetőjét, Radó Zoltánt, az Electro-Implex helyettes vezérigazgatóját, Gergely Ödönt, továbbá felhasználta, mint kém Sanders Edgart is, aki a Standard-gyár könyvelési ellenőre volt.

Olti: Sanders Edgar kémtevékenységéről Ön mit tud?

Geiger: Sanders Edgar tevékenységéről azt tudom, hogy ő melletti a korszerhez került volna, a magyarországi szövetséges ellenőrző bizottságban az angol misszió keretében működött, mint kapitány és a misszióknak fedőszerve alatt kémtevékenységet folytatott. Ezt Pinkney, akkori itteni megbízottól tudom. Mikor felelősként az angol misszió, akkor Sanders a konzernnél kapott állást. Sanders kémtevékenységével kapcsolatosan említésem méltó az, hogy bár könyvelési ellenőre volt, soha a gyár könyvelési ügyeivel nem foglalkozott és a vele folytatott tárgyalásoknál megállapítható volt...

Olti (közbevág): ...Ért ő az elektromos parhóz, vagy a könyveléshez?

Geiger: Egyikhez sem ért.

Olti: Ezt Ön megállapította?

Geiger beszámol galád szabotázsairól

Olti: Jó kérem, ez világos. Most beszéljünk az Ön szabotázs-tevékenységéről.

Geiger: A szabotázsra vonatkozólag az első utasítást Pinkneytől kaptam. Amikor a kém munkára vonatkozólag kiadta utasításait, arra is utasított, hogy a gyárban a szabotázst szervezzem meg és vezessem.

Ezután Geiger beszámolt aljas és galád szabotázsakciókáról, amelyek a magyar nép ellen elkövetett. Külön kiemelte pénzügyi, műszaki, szabotázsakciókat. Elmondta többek között, hogy a Szovjetunióba menő automata központ és rádió szállítókra kapott előlegeket annakidején Ogilvynék és Pinkneynek az utasítására a török export céljára kellett felhasználni, amire igen nagy súlyt helyeztek. Az volt az utasítás továbbá, hogy a szovjet munkákat szabotálják, azért az erre a célra felvett hitelleket mára fordították.

Olti: Értem. Most látjuk, hogy az önök termelési politikája a második világháború után az volt.

hogy csökkenték a termelést...

Geiger: Igen.

Olti: ...a gyár lassan észrevétlenül sorvadjon, azért észrevétlenül, mert máskülönben rögtön beleavatkozott volna a magyar állam, ha észrevesszük, ugye?

Geiger: Igen.

Olti: Hát nézzük, Ön 1939-től — mint mondotta — a vállalatnál volt?

Geiger: Igen.

Olti: Mi volt a második világháború közvetlenül megelőző időben az amerikaiak termelési politikája ebben az üzemben?

Geiger: A második világháború megelőző időben a politika az volt, hogy a termelést minden eszközzel fejlesszük.

Olti: Az amerikaiaknak a háború alatt, tehát a fasiszták elleni háború alatt volt-e kapcsolatuk a gyárral közvetve?

Geiger: Volt kapcsolatuk.

Olti: Hogyan?

Geiger: Ide delegáltak a berlini Standard-gyáraknál azelőtt működő megbízottakat.

Olti: Az önök gyára 1947-48-49-ben hány százalékig volt

kihasználva kapacitás tekintetében?

Geiger: Kb. 40—50 százalékra.

Geiger ezután elmondta, hogy a gyáron belüli szabotázsainak legfőbb eszköze a műhely átköltötések voltak, amivel a tervszerű munkát erősen gátolták. Beszámolt arról is, hogy a gyáron belüli szabotázs munkába bevonta Budai Lajos főmérnököt és Cverdi tudóst.

Az elnök kérdésére Geiger elmondja, hogy az újítómozgalmat fejlődését minden igyekezetükkel gátolták.

Olti: Nézzük a Szovjetunió részére történt szállítások tekintetében mit követtek el?

A Standard-konzern rendezi Jugoszlávia adósságait

Olti: Ha ugyanilyen készületek máshova szállítottak, akkor nem így csomagoltak?

Geiger: Nem..., akkor gondosabb csomagolást alkalmaztunk.

Olti: A Jugoszlávia felé történő szállítások tekintetében is ilyen szabofáló utasításokat adtak ki, vagy ellenkezőleg?

Geiger: Ellenkezőleg. A jugoszláv szállításokra 1948 júniusában Pinkney azt az utasítást adta, hogy az összes még gyárban lévő szerelvényeket a legsűrűbben szállítsuk ki, mert az amerikai kormányban az a érdeke, hogy a Jugoszláviában felszerelt automataközpontok minél előbb üzemképesek legyenek. Sőt, azt is vállalta, és ezt Pinkney közölte velem, hogy amennyiben Jugoszlávia nem fizetné

Geiger: Utasításomra a Szovjetunióba menő automataközpontokba foszfor-bronz anyag helyett alumínium-bronz pótlányt építettünk bele, miután tudtuk, hogy ezáltal a központok élettartamát egyharmadára csökkentjük.

Olti: Ezek kinek a kifejezett utasításával voltak?

Geiger: Ogilvynék és Vogelernék.

Olti: A csomagolás tekintetében is volt utasítás?

Geiger: Az elszállításra pedig kifejezetten szabotázcélzattal azt az utasítást adtam a szállítványozási részortnak, hogy egyszerű csomagolást alkalmazzon. Ennek következtében a szállítások alatt az automataberendezések nagyrésze megrozsdásodott, használhatatlanná vált.

Olti: A csomagolás tekintetében is volt utasítás?

Geiger: Az elszállításra pedig kifejezetten szabotázcélzattal azt az utasítást adtam a szállítványozási részortnak, hogy egyszerű csomagolást alkalmazzon. Ennek következtében a szállítások alatt az automataberendezések nagyrésze megrozsdásodott, használhatatlanná vált.

Olti: Nézzük a Szovjetunió részére történt szállítások tekintetében mit követtek el?

Olti: Nézzük a Szovjetunió részére történt szállítások tekintetében mit követtek el?

A Standard-konzern rendezi Jugoszlávia adósságait

Olti: Ha ugyanilyen készületek máshova szállítottak, akkor nem így csomagoltak?

Geiger: Nem..., akkor gondosabb csomagolást alkalmaztunk.

Olti: A Jugoszlávia felé történő szállítások tekintetében is ilyen szabofáló utasításokat adtak ki, vagy ellenkezőleg?

Geiger: Ellenkezőleg. A jugoszláv szállításokra 1948 júniusában Pinkney azt az utasítást adta, hogy az összes még gyárban lévő szerelvényeket a legsűrűbben szállítsuk ki, mert az amerikai kormányban az a érdeke, hogy a Jugoszláviában felszerelt automataközpontok minél előbb üzemképesek legyenek. Sőt, azt is vállalta, és ezt Pinkney közölte velem, hogy amennyiben Jugoszlávia nem fizetné

meg ezeket a pótszállításokat, azt a Standard-konzern fogja a budapesti gyárral szemben rendezni.

Olti: A nyomozati eljárás során lefoglalt eredeti iratokat, illetőleg másolatokat Ön elé tarták. Ön ezeket áttanulmányozta és látta, hogy mindaz, amit Ön itt előtűnk most felírt, okirat-szerűen be van bizonyítva.

Geiger: Igen.

Olti: Elnök ezután 15 percre félbeszakítja, majd a szünet után tovább folytatja a főtárgyalást.

Olti: Kérem, a bíróság tagjainak van kérdésük a vádlott-hoz? (Nincs.) Az államügyész úrnak van kérdése?

Alapy: Van. Ön, ha helyesen értem a vallomását, következetesen végrehajtotta az

Radó kiszolgáltatta a magyar iparra vonatkozó adatokat Vogelernék

Olti: Most tessék arról nyilatkozni, hogy Geiger Imre elsőrendű vádlottal mikor milyen körülmények között vette fel a kapcsolatot.

Radó: Közlembi kapcsolatba Geiger Imrével főleg csak 1948 októberében kerültem, amikor az ipariügyi minisztérium X. főosztályának lettem a vezetője és ezáltal a Standard-gyár is hatáskörömbe került.

Olti: Vogelert Robertet milyen körülmények között ismerete meg és milyen kapcsolatba került vele?

Radó: Az International Standard kapcsán kerültem összeköttetésbe Vogelert Roberttel. Eszrevettem, hogy Vogelert bizalmas gazdasági és ipari természetű adatokról kér felvilágosítást.

En, miután az angol kém-szolgálat (tapasztalt ügyőke voltam és ellenségesen álltam szemben a népi demokráciával, Vogelert részére a magyar iparra vonatkozó számos bizalmas adatot adtam ki.

Olti: Tessék arról nyilatkozni, hogy Ön mikor szervezték be az amerikai kém-szervezetekhez?

Radó: Az amerikai bizottság Scudder nevű vezetője 1949 május első napjaiban felkeresett iró-dámban és tudomásomra hozta, hogy értesült az én kapcsolatomról az angol kém-szolgálattal és kifejezte azt a kívánságát, hogy ők is szeretnének velem hasonló kapcsolatot teremteni. Én beleegyeztem Scudder ajánlatába.

Olti: Mit ígérték a szolgálótokért?

Radó: A Standard-gyár vezérigazgatói állását, Geiger Imre akkori pozícióját.

Ezután Radó elmondja, hogy kémtevékenysége során különböző üzemekekről, így az Egyesült Izzólól, a Phillipsről, az Államvasutakról stb. adott bizalmas jelentéseket. Bevallja, hogy 1949 szeptemberében beutazási engedélyt szerzett Vogelernék annak ellenére, hogy tudott arról, hogy ezt a magyar

hatóságok többször megtagadták.

Olti: Mit tud Geiger Imrének Vogelerről való kapcsolatáról?

Radó: Vogelert több esetben Geiger Imrére küldte el hozam kémnyagért konspiratív okokból. Így október elején megjelent nálam Geiger Imre és Vogelerről való hivatalos felszólítást, hogy adjam meg részükre a Kölcsony gazdasági Segítség Tanácsára, annak működésére és magyarországi viszonyaira vonatkozó adatokat. Én ezt Vogelert kívánságára Geigernek átadtam.

Olti: Adja elő, hogy mit tud Vogelert, illetve Geiger szabotáló cselekményeiről?

Radó: Nekem tudomásom volt arról, hogy a Standard-gyárban magyarországi szabotázis tevékenység folyik. Tudtam azt, hogy a gyár kapacitása mintegy 50 százalékában van kihasználva. A Standard-gyár sorozatosan késedelmes szállítási határidőre szállított a magyar postának. Egy másik esetben a honvédelmi minisztérium adott fel rendelést a Standard-gyárnak, amely rendelésnek a gyártásba vételét Geiger Imre öt hónapon keresztül szabotálta.

Olti: Ön felkereste a Standard párt-szervezet titkára és figyelmeztette, hogy itt kifejezett szabotázs folyik.

Radó: Igen, ez megfelel a valóságnak, azonban én csak tudomásul vettem a bejelentés és intézkedést nem tettem.

Olti: Ön nem tartott attól, hogy egy napon Önt leleplezik, vagy nem érezte, hogy a hatóságok már gyanakszanak Önre?

Radó: Amikor Scudder beszervezte engem, akkor ígéretet tettem arra, hogy amennyiben ilyen helyzet fennállana, egyrészt módot fognak nyújtani szökésemre, másrészt pedig arra, hogy valamilyen nyugateurópai konzern-vállalatnál elhelyezkedjem. Örizzem, hogy telem megakadályozza szökésemet.

Ezután Alapy néppügyész és Radó védője tett fel kérdéseket, majd a tanácselnök Geigert szólította.

Olti: Radó vallomása mindenben megfelel a valóságnak?

Geiger: Teljes egészében.

Olti: Megállapítom, hogy Geigernek úgy a nyomozati eljárás során tett vallomásával, mint a tárgyaláson tett vallomással egybevágó a Radó vádlott vallomással.

— Kérem, vezessék elő Sanders Edgart vádlottat.

amerikai kém-szervezet utasításait?

Geiger: Igen.

Alapy: Sok ilyen utasítást kapott?

Geiger: Nagyon sokat.

Alapy: A szabotázs-utasításokat is végrehajtotta?

Geiger: Igen.

Alapy: Az is sok utasítás volt?

Geiger: Igen.

Alapy: Tudatában volt Ön annak, hogy ezzel mennyit ártott hazájának?

Geiger: Tudatában voltam.

Alapy: Akkor is, amikor a cselekményeket elkövette, nyilván?

Geiger: Igen.

Alapy: Nincs más kérdés sem.

Ezután a védők tettek fel kérdéseket Geigernek, majd Radó Zoltán másodrendű vádlott következt.

Radó az elnök kérdésére elmondja, hogy 1945 augusztusában jött Magyarországra az Intelligence Service utasítására. Londonba Trockijékon keresztül került az angol kém-szolgálattal kapcsolatba. Eppen úgy, mint Geiger, a Kommunista Pártba furakodott be és londoni ismerősével, a kém Whitneyvel vette fel Budapestre a kapcsolatot. Elmondja, hogy mint ipariügyi-minisztériumi főosztályvezető Whitney keresztül továbbította az Intelligence Service részére a kémanyagot.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Radó: Később kapcsolatban állottam a British Councilnek egy vezető tisztviselőjével, G. S. Maggridgevel, akivel az angol kém-szolgálatról járó fizetésem ügyét intéztem és közben arra a meggyőződésre jutottam, hogy a British Council aktív kémtevékenységet folytat Magyarországon.

Olti: Milyen feladattal küldték akkor Magyarországra?

Sanders: A feladatom, amikor Magyarországra küldtek, az volt, hogy

kémtevékenységet kell kezdenem katonai vonalon, ami azt jelenti, hogy kémnyagot, hírszerzést kellett szervezni. Másodsor pedig feladatom volt, hogy hírszerzést gyűjtsek az ország gazdasági kérdéseiről. Az is feladatom volt, hogy vidéken történő utazásaim során csendes propagandát fejtsek ki az angol-szász oldal mellett.

Az angolszászok célja ebben az időben az volt, hogy törést, repedést idézzenek elő a Kommunista Párt és a kormány között. Ebből a célból a jobboldali reakciós pártokat támogatták azt remélve, hogy a Kommunista Pártot majd a kormány ki tudja szorítani, továbbá, hogy szakadást tudnak előidézni Magyarországon és a Szovjetunió közt. Ezt a célt szolgálta az, hogy miután 1945-ben Nagy Ferenc Amerikában járt, ezután UNRA-szállítmányok, vöröské-

"A brit katonai misszió utasításaira cselekedtem"

Sanders: Igen, tudtam. Amikor visszatértem Londonban a hadügyminisztériumban egy bizonyos Bartley nevű kapitány azt az utasítást adta nekem, hogy Budapesten kell folytatnom munkámat. Azt mondta nekem, hogy folytassam tovább munkámat, pontosan úgy, ahogy azelőtt. További utasításokat pedig a brit katonai missziótól fogok kapni.

Olti: Tessék most arról nyilatkozni, Ön mikor érkezett Magyarországra és mikor vette fel Henry őrnaggyal a kapcsolatot?

Sanders: 1947 február elején érkeztem Magyarországra és néhány nappal később: egy héten belül kiépítettem a kapcsolatot Henryvel.

Olti: Milyen utasításokat kapott akkor Henry őrnagytól?

Sanders: Henry őrnagy megállapította, hogy nekem, mint civilnek, sokkal könnyebb lesz vidéken utaznom és azt az utasítást adta, hogy

a szovjet katonai haderőről és a magyar honvédelemről szerezzek adatokat, a gazdasági viszonyokról és azonkívül vidéken a politikai viszonyokról is, a parasztok és munkások beállítottságáról, hangulatáról.

Miután Henry őrnagy elhagyta az országot, az én felsőbb kapcsolatom Capron alezredesté lett.

Kém az amerikai Hoynes alezredesté

Olti: Ki az a Hoynes alezredesté?

Sanders: A katonai kémszolgálat tagja és az amerikai követség helyettes katonai attaséja.

Az én kapcsolatomban Smithen keresztül folyt le. Őt főleg katonai és gazdasági kémadatok érdekelték, tehát a Magyarországon tartózkodó szovjet csapatok és a magyar katonaság.

Olti: Nyilatkozzék arról, hogy Vogeler Róbert kémtevékenységéről mit tud?

Sanders: Vogeler a háború alatt az amerikai kémszolgálatnál szolgált a hadtengerészetben. Amikor 1948-ban Bécsbe jött, fenntartotta a kapcsolatot a vezető katonai, valamint a kémszolgálati főnökkel, az ő részükre, az amerikai kémszolgálat részére dolgozott akkor.

— 1949 májusában, amikor idejött, tudva azt, hogy én angol kém vagyok.

ez érdekelte, hogy a magyar hadsereg milyen felkészültségi állapotban van.

1949 szeptemberében, amikor megmondtam neki, hogy vikkenedni megyek Szombathelyre, megbízott azzal, hogy ott abban a körzetben megfigyeljem a csapatok mozgulását. Ezenkívül az érdekelte, hogy a magyar jugoszláv határon hány és milyen katonai alakulat tartózkodik.

Olti: Szíveskedjék arról nyilatkozni, hogy Vogeler az Ön sa-

raztes küldemények érkeztek Magyarországra. Hogy céljait elérhessék, az angolszászok először politikai kémkedést kezdtek meg.

Olti: Tehát ilyen ügynök-hálózat egyik kiépítője, mint hivatásos tiszt, Ön volt?

Sanders: Igen.

Olti: Nevezze meg azokat a személyeket, akik az Ön felső kapcsolatát képezték ez időtájt és akikről Ön kémutasításokat kapott.

Sanders: 1946-ban, amikor ide érkeztem, Orrov őrnagy volt az osztály vezetője, azután Bladback őrnagy jött, azután pedig Henry őrnagy jött, aki mindaddig itt maradt, amíg a misszió itt volt.

Olti: Redwarddal volt kapcsolata?

Sanders: Egy ügynököt adott át nekem, dr. Justh Istvánt.

Olti: Igen, ő a hatodrendű vádlott. Amikor Budapestről eltávozott, azzal a céllal, hogy leszereljen, tudatában volt-e annak, hogy vissza fog ide térni polgári, civil ruhában, hogy tovább folytassa kémtevékenységét?

Olti: Tőlük kapott utasítást felderítő tevékenységre és nekik szállított anyagot?

Sanders: Igen, de ekkor már világos volt, hogy a demokratikus kormány a kommunista vezetésével hatalmon fog maradni, s ekkor úgyszólván át kellett szervezni az egész hadjáratot.

Olti: Ekkor milyen politikai eszközökhöz nyultak?

Sanders: Az angol-amerikai politika ekkor teljesen megváltozott és Magyarországot már mint ellenséges államot kezelték. Ezért tehát minden vonalon kémadatokat akartak összegyűjteni úgy, hogy az országot mind katonai, mind pedig gazdasági szempontból is aláaknázzák.

Olti: Mi volt az időtől kezdve a központja a kémtevékenységének, milyen szerv?

Sanders: Az angol követség.

Olti: Más angol szervek, amelyek Magyarországon voltak ezidő tájt, a British Council és az angol-amerikai érdekeltségű vállalatok ide küldött brit-angolszász polgárai hasonló feladatokat láttak itt el?

Sanders: Igen, ez így van.

domása szerint ezeket a megszerzett adatokat kiknek szállították, kiknek keresztül juttatta ki az országból.

Sanders: Ahogy én értesültem, Hoynes alezredesten keresztül, az amerikai követség útján küldte ki ezeket a kémadatokat.

Olti: Jelentette-e itt Budapesten felejtéseinek, hogy az amerikai részére is szállít adatokat?

Sanders: Akkor voltam szándékos a kémszolgálatban. Leszereléseim előtt, akkoriban az amerikai és a brit misszió kicserelelték kémadatjait.

Olti: De tudják-e itt felejtéseik civil minőségében folytatott kémtevékenysége során az amerikai részére végzett tevékenységéről?

Sanders: Igen.

Olti: Most nyilatkozzon arról, milyen személyeket épített be hírszerző szervezeteibe?

Sanders: Az egyik Geiger Imre volt, a budapesti Standard-gyár igazgatója. 1948 vége felé Geiger Imrétől egy térképet kaptam, amelyen feltüntette a magyarországi távközlési hálózatot. Ezt a térképet tovább adtam a brit légügyi attasénak, Bisdeennek.

Olti: Milyen térkép volt az?

Sanders: Az egy Magyarországról szóló nagyobb térkép volt, amelyen ő megjelölte a sebezhető pontokat, amelyeket légi bombatámadásokkal megsebezhetnének háború esetén.

Geiger havi 25.000 forintot kapott a kémkedésért

Olti: Geiger Vogelernek is szállított ilyen jellegű adatokat?

Sanders: Igen.

Olti: Mjndezért a tevékenységért Geiger részesült-e valamely anyagi jutásban?

Sanders: Igen. Én nekem határozott utasításom volt Behn ezredestől, amikor ő itt volt Budapesten, hogy Geigernek 25.000 forintot fizessünk ki havonta.

Olti: További személyeket nevezzen meg hírszerző hálózatából, szervezetéből.

Sanders: Dr. Justh István.

Olti: Mikor lépett vele először kapcsolatba?

Sanders: Kb. 1947 májusában. Megkértem őt, hogy szervezzen nekem kémadatokat a szovjet csapatok közulatairól és számaról, valamint különböző hadiüzemekről. Azonkívül gazdasági kémadatokat is szívesen adjon nekem. Segített nekem abban is, hogy segített elbujtatni nyolc angol és amerikai ügynököt, akik illegálisan kerültek Magyarországra Romániából.

Olti: Ezek a bujtatott személyek Románia területén szintén angol-szász szolgálataiban álló ügynökök voltak?

Sanders: Igen.

Olti: Van-e tudomása arról, hogy Redward is már 1931-ben feleségével megfordult, majd felszabadulás után 1946-ban többször megfordult Justhnál, Wolff Valéria nevű barátnője társaságában.

Sanders: Igen, mert én tudtam is Justhról, hogy melőtt pap lett volna, ő a magyar hadseregben volt tiszt az első világháború alatt.

Justh-prépost kémeket bujtat

Olti: Justh mint katonatiszt, hozza-e Önt össze más alkalmas személyekkel, akikről Ön szintén tudott adatokat szerezn?

Sanders: Én utasítottam Justht, hogy építsen ki kémhálózatot, ennek a hálózatnak két tagját adta nekem.

Olti: Justh anyagiak ellenében szolgáltatta az adatokat és fejtette ki ezt a kémtevékenységet?

Sanders: Anyagiakért tette. Egyidőben a románok bujtatása ügyében 3000 forintot kapott, később pedig kémadatokért újabb 3000 forintot.

Olti: Előző felmutatta a bizonyítékot egy belvárosi posta utalványt, 3000 forintot, amelyet Justh István prépost úrnak Fel-sőrsre adott fel Budapesten január 14-én. Ezenkívül még egy sor más bizonyítékot, amelyben Sanders pénzüsszeget utalt át Justh prépostnak kémtevékenységért.

Olti: Miből állott Önnek rendelkezésére ez az összeg? Nyilván másoknak is fizetett hasonló összegeket.

Sanders: Ez az a pénz, amelyet az én fizetésemből adtam, melyet a Nemzeti Banknál letétbe helyeztet zárolt számláról kaptam.

Olti: Havonta milyen összeget vett fel ezen a címen?

Sanders: Az én fizetésem havi 20.000 forint volt. (Mozgás a hallgatóság soraiban.)

Olti: Csendet kérek. De a könyvszakértői vizsgálat megállapította, hogy olykor 50.000 forintot is vett fel.

Sanders: Ez így van.

Olti: Ifjabb Scheuer Róbert is beszervezett tag volt?

Sanders: Igen.

Olti: A Scheuertől kapott adatokat milyen szerveknek adta át? Sorolja fel először angol vonalon, utána amerikai vonalon.

Sanders: A brit vonalon Capron alezredestnek adtam át, a brit követség helyettes katonai attaséjának, a másik vonalon pedig az amerikai vonalon Smidthen keresztül Hoynesnek juttattam el.

Olti: Mit tud a Standard-gyárban folyó szabotázsról?

Sanders: A Standard-vállalat igen fontos szerepet töltött be Magyarországon gazdasági életében. Eppen ezért az amerikai érdekeknek nem felelt meg az, hogy a Standard-gyár fokozza a termelést. Ezért az ISEC, valamint az amerikai vezérkar és az amerikai kormány — amelyek együtt dolgoztak, elhatározták, hogy a termelést akadályozni fogják ott, ahol csak lehet. Amikor 1948 októberében Caldwell ezredest, aki az ISEC főtisztviselője volt, Budapestre érkezett, azokkal a tárgyalásokkal kapcsolatban, amelyek a Standard és a magyar kormány között voltak folytatandók, ebben az időben titkos ülés hívott egybe a Gellért-szállóban. A jelenlévők voltak: Vogeler, az ISEC képviselője, Geiger a budapesti Standard-gyár vezérigazgatója és én. Ennek során Behn ezredest megmondta előre azt, hogy az ISEC az amerikai vezérkar utasítására nem jartja érdekének azt, hogy a budapesti Standard vállalat termelése emelkedjék. Eppen ezért Geiger, én és Vogeler tegyük meg mindent annak érdekében, hogy a termelés csökkenjen és a kilátásba helyezett egyezmény megkötését annyira halasszuk el, amennyire csak lehet. Azt, hogy az ISEC milyen szoros kapcsolatban van az amerikai katonai szervekkel, világosan mutatja, hogy a legfőbb helyeket magasállású katonatisztek töltik be.

Olti: Például? Nevezzen meg néhányat!

Sanders: Például Behn ezredest, William Harrison, az ITT és az ISEC elnöke, 1943 és 1945 között az amerikai utánpótlás feje volt vezérőrnagyi rangban, E. Stone az ITT egyik leányvállalatának elnöke 1943 és 1945 között tengernagy volt az amerikai földközvetleni flottánál. Ilyenformán világosan látható, hogy ezek az amerikai személyiségek úgy alakíthatták a vállalat politikáját, ahogy az céljaiknak megfelelt.

Olti: Nyilatkozzék arról,

hogy a newyorki központból kapott-e rejjeles szabotázs utasításokat az amerikai követségen keresztül?

Sanders: Kaptam egyszer egy levelet az amerikai követségen keresztül, amelyben utasítást kaptam arra, hogy csökkentsem a vállalat termelését. Ezt a levelet Römer, az ISEC helyettes elnöke küldte nekem.

Olti: Ebben a levélben volt ugyebár utalás arra, hogy Geiger mindezeket a termelés-csökkentő utasításokat személyesen átvette 1947 végén Newyorkban?

Sanders: Amennyire emlékszem, így volt.

Olti: Ez az a levél és utasítás? (Felmutatja.)

Sanders: Igen.

Olti: A termelés vonalán milyen szabotázsokról tud? Például tud-e arról, jelentette-e Geiger, hogy a népi demokráciák illetőleg a Szovjetunió részére történő szállítások gépeibe pótagyanyagokat építettek be a szokvány anyagok helyett?

Sanders: Igen. Pinkney 1947 nyarán utasítást adott Geigernek, hogy selejtes, vagy elavult anyagokat használjanak annak az automata telefonközpontnak az építésénél, amelyet a Szovjetunió számára készílettek.

Olti: Amikor 1947-ben katonai leszerelése után a londoni hadügyminisztériumban utasítást kapott, hogy térjen vissza Magyarországon területére és itt hírszerző tevékenységet folytasson, mint az angol hadsereg kirépzett hírszerző tisztje, tudatában volt-e annak, hogy ez a tevékenység kémtevékenység?

Sanders: Igen, tisztában voltam vele.

Olti: Amikor átvette a szabotázs utasításokat a newyorki központ vezetőitől, Behn ezredestől és a többiekől, tisztában volt-e azzal, hogy ezek a termelés gátló intézkedések szabotázs intézkedések?

Sanders: Igen, tudok róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

meg akarták tudni, hol vannak azok a kulcsfontok, mint pl. telefonközpontok, rádióleadóállomások, amelyeket a bombázó támadások alatt lebombáznak a háború alatt.

Ezután a vádlottak védői tettek fel különböző kérdéseket Sandersnek, majd Olti tanácselnök tette fel a következő kérdést:

— A védő úr kérdésére Ön azt válaszolta, hogy Önnek, mint az angol hadsereg katonájának kötelessége volt itt ezt a kémtevékenységet folytatni, mert parancsot kapott rá.

Sanders: Igen, így van.

Olti: Önöknél a hírszerző szervezet, a kémszervezet tagjait nyilván csak a tagok önkéntes hozzájárulásával vesznek fel embereket?

Sanders: Igen.

Olti: Azután az természetes, hogy itt a feleltések parancsokat adnak ki.

Sanders: Igen, tökéletesen.

Olti: Mődjában lett volna Önnek 1947-ben azt mondani, hogy a továbbiakban nem kívánok az angol kémszervezetben katonai szolgálatot teljesíteni?

Sanders: Igen.

Olti: Ön azonban vállalta?

Sanders: Igen.

Olti: Most félbeszakítottam a tárgyalást, folytatását pedig holnap reggel 9 órára folytatjuk.

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Olti: Tisztában volt-e azzal, hogy ezek a cselekmények súlyosan sértik a magyar nép érdekeit?

Sanders: Igen, tudom róla.

Sztálin elvtárs ebédje Mao-Ce-Tung elvtárs tiszteletére

J. V. Sztálin elvtárs, a Szovjetunió minisztertanácsának elnöke február 16-án a Kremlben ebédet adott Mao-Ce-Tung elvtárs, a Kínai Népköztársaság központi kormánya elnöke és Csu-En-Laj külügyminiszter tiszteletére.

Az ebéden részt vett Mao-Ce-Tung, Csu-En-Laj, Li Fu-Csun, az északkeleti kormány helyettes elnöke, Ban-Csian-Szian, a Kínai Népköztársaság moszkvai nagykövete, Csen-Vo Da professzor, Azizo, a sziangklangi népi tartományi kormány elnöke, valamint a kínai küldöttség tagjai.

Szovjet részről az ebéden a következők vettek részt: Szvernyik, Molotov, Malenkov, Berija, Voroslov, Mikojan, Kaganovics, Hruscsov, Bulganyin, Visinszkij, Vaszilevszkij, Mensikov, Gromiko, Zorin, továbbá Roscsin, a Szovjetunió kínai nagykövete, Styemenko hadseregátornok, Zsigarjev vezérredes, Jumasev tengernagy és Migunov, a Szovjetunió kereskedelmi képviselője a Kínai Népköztársaságban.

Az ebéd meleg, baráti hangulatban folyt le.

Farkas Mihály elvtárs honvédelmi minisztert a Kossuth-éremrend I. osztályával tüntetik ki

A minisztertanács Dobi István elnökletével pénteken ülést tartott.

A minisztertanács hozzájárult, hogy Farkas Mihály elvtárs, honvédelmi miniszternek a Kossuth-éremrend I. osztályával történő kitüntetésére a minisztertanács elnöke a Népköztársaság Elnöki Tanácsához felterjesztést tegyen.

Farkas Mihály elvtárs, honvédelmi miniszter a Magyar

Népköztársaság fejlődése és megerősítése terén az elmúlt évek során kimagasló érdemeket szerzett.

A minisztertanács elfogadta a népművelési miniszternek a Kossuth-díj odaítélésére alakítandó jelölőbizottság tagjainak kinevezése tárgyában tett előterjesztését.

A minisztertanács ezután folyó ügyeket tárgyalta.

A moszkvai rádió méltatása a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjának jelentőségéről

A moszkvai rádió közölte Dr. Jasev hírmagyarúzó méltatását a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjának jelentőségéről. A Magyar Dolgozók Pártja által vezetett magyar nép a Szovjetunió önzetlen segítségével és támogatásával országában mélyreható demokratikus reformokat valósított meg és ezzel biztosította az ország fejlődését a szocializmus útján. A szovjet népnak a fasiszta barbárok felett aratott győzelme, amint erre Rákosi Mátyás elvtárs az MDP főtitkára rámutatott, az új Magyarország megszületésének kiinduló pontja volt. A Szovjetunióval való testvéri barátság az új Magyarország, valamint a népi demokráciák minden más országának békejének, virágzásának és függetlenségének a záloga.

Eppen ez az oka annak, hogy az angol-amerikai imperialisták a Tito-banda segítségével el akarták szakítani Magyarországot és a népi demokráciák más országait a Szovjetuniótól. De a magyar nép éppen úgy, mint a népi demokráciák más országainak dolgozói, a nemzetközi reakció üzletemre azzal feleltek, hogy még jobban megszilárdították barátságukat a Szovjetunióval. A Szovjetunió és a népi demokra-

tikus Magyarország között ma legszorosabb baráti kapcsolat alakult ki, amely az igazi egyenlőség és kölcsönös tisztelet elvén nyugszik. A Szovjetunió az új Magyarországnak minden téren támogatást nyújtott.

Ilyen viszony természetesen elképzelhetetlen a dollár világában, ahol a marshallizált államok a Marshall-terv jármában fuldokolnak és a telhetetlen amerikai monopóliók behódolt csatlósáivá válnak. A magyar nép oltalmazóját és barátját látja a Szovjetunióban, mert tudja, hogy a vele való együttműködés az ország biztonságának és virágzásának legfőbb záloga.

Az új Magyarországot a Szovjetunióhoz fűző testvéri barátság kötelei napról-napra erősödnék. Ez különösen szembetűnően nyilvánlatkozik meg azokban a napokban, amikor az egész haladó emberiség a dolgozók nagy vezérének és tanítójának, Sztálinnak 70. születésnapját ünnepelte. Két évvel ezelőtt írták alá a szovjet-magyar barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Ennek a szerződésnek óriási szerepe volt a magyar-szovjet barátság megerősítésében, a Magyar Népköztársaság állami szuverenitásának megszilárdításában, a békefront megerősítésében.

A szovjet nép tiszta szívből további jó sikert kíván a magyar népek új, szabad élete építésében.

URÁNIA
Hajdúszörmény

Hajdúszörmény UNNEPI MŰSORAI A SZOVJET. FILM UNNEPEN
Február 18, 19, 20-án:

Forradalom költője
Művész. film „Jan Rajnisz” életéről, aki tollal és versekkel harcolt a munkásság felszabadításáért
19-ÉN, VASARNAP 8 ÓRAKOR: DISZELODÁS

Február 22, 23-án:

Határmenőn történt
22-én 5 órakor kezdjük az előadásokat, mert a MINSZ rendezésében a film bemutatása előtt vetített képek előadást tartunk a nagy világegyetemről. Csoportos jegyek válthatók vasárnap kivételével bármely előadásra 1 forintért

HIREK

Várható időjárás: Mérsékelt északnyugati, északi szél, kevés felhő, helyenként reggeli köd, éjszakai fagy. A nappali enyhéség tovább tart.

Ügyeletes gyógyszerárak: február 18-tól 24-ig. „Bartók Béla” Vöröshadsereg útja 87. „Arany János” Csapó utca 66.

Meghívó. A debreceni közművesmesterek felszámolás alatt lévő Termelőszövetkezete, Bethlen u. 14. sz. házban lévő volt irodahelyiségében tartja záróközgyűlését febr. 26-án, melyre a tagok meghívottnak. Tárgy: Jelentés a felszámolásról. Ügyvezető. (x)

Tip-Top tánciskolában vasárnap farsangi ösztánc. Garrai Gizella táncnővér. (x)

Debreceni törvényszék. 1949. B. 429-18. szám. Debreceni uzsorabíróság közellátás érdekében veszélyeztető büntett miatt Kir János vádlottat 8000-1946. M. E. sz. r. 9. § 1. bekezdése alapján a BTK. 96. és 99. alkalmazásával 1 évi és 6 hónapi börtönbüntetésre, 11. § első bekezdése alapján 5 évi hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának ugyanilyen időre való felfüggesztésére, 9-12. § alapján 500 forint pénzbüntetésre büntette. (x)

A dohánygyári újítók 1949. május 6-tól, 1950. január 19-ig 70 ezer forintot takarítottak meg. Az összegből 10 ezer forintot az újítók között osztottak szét.

FELHÍVOM azokat a bészerményi dolgozókat, akik a dolgozók általános iskolai tanfolyamára az V-VI. osztály elvégzésére jelentkeztek, vagy még most jelentkeznének, hogy február 20-án, hétfőn 9 órakor a Hajdúkerület-utcai általános iskola V/a tantermében (volt polgári iskolában) gyűljenek össze, hozzanak magukkal jegyzetpapírt és ceruzát. Tanfolyamvezető.

Értesítés. Értesítjük áramfogyasztó közönségünket, hogy hálózatonkon eszközrendő javítások végett f. hó 19-én, vasárnap az áramszolgáltatás szünetelni fog: 6-11 óráig: Teleki, Timár, Vigkedvő Mihály, Haláp, Szent Anna, Kandia, Zöldfa, Varga, Bathányi, Méliusz-ter, Kossuth, Burgondia, Domb, Magoss György, Kigyó, Vár, Csapó u. eleje, Nyomató, Szappanos, Veress, Kölcsei, Meszena, Maróthy György, Faragó, Egymalom, Rákóczi, Eötvös, Aitó és Péterfia utcák páratlan oldala. (x)

B. 429/1948. sz. A debreceni törvényszék ítélete bűnösnek mondja ki Harsányi András 54 éves, debreceni lakos vádlottat a 8800/1946 M.E. sz. rend. 7. § 1. pontjában, egy rendbeli folytatólagosan elkövetett, a rendelet 7. § 4. és 5. pontjában meghatározott és a 9. § első bekezdése szerint minősülő közellátás érdekeit veszélyeztető bűntettben, továbbá egy rendbeli, a rendelet 15. §-ában meghatározott vétségben és ezért öt 8 (nyolc) havi börtönbüntetésre, 5 évi hivatali, politikai jogvesztésre és 5000 forint vagyoni elégtételnek a megfizetésére, az ítéletnek a Néplap című lapban való közzétételére ítélte és a malomipar gyakorlásától 5 évre tiltotta. (x)

Pethő Julia
és
Mátyás Andor

f. hó 18-án este 6 órakor tartják esküvőjüket a Kossuth utcai templomban.

(Minden külön értesítés helyett.)
Lakás: Zöldfa-u. 8. sz.

NYILTÉR

Férfemtől évek óta különváltan élék és érte semmiféle felelősséget nem vállalok.

Oláh Gyuláné
sz. Horváth Juliánna
Virág u. 31.

A volt „Bunda vendéglő”
átvettem

Kittinő konyha, szolid árak. Bencz Gyula zenekara muzsikál.

Tamás József
Burgundia-utca 22.

KÉT ÉVVEL EZELŐTT

1948 február 18-án írták alá a Szovjetunió és Magyarország megbízottjai a szovjet-magyar barátsági és kölcsönös segélynyújtási egyezményt. A két éves évfordulón a magyar nép halálával és szeretettel emlékezik meg a Szovjetunió e nagylelkű lépéséről.

A barátsági szerződés aláírása a Szovjetunió részéről, annak a dokumentálása volt, hogy a kommunisták vezetésével saját hazáját építő magyar népet nem azonosítja a letűnt rendszer bűnös, népellenes uralkodó osztályával, népünket nem mint Hitler utolsó csatlósájt tekintik. Már 1948 februárja előtt is számos esetben tapasztalta a magyar dolgozó nép a Szovjetunió baráti érzését, segítő szándékát. Sztálin elvtárs üzenete idejében jött a magyar dolgozó néphez, amelyben övta népköztársaság véresebb katasztrófától, attól, hogy a hitleri fasiszták oldalán harcoljunk a háladás ellen, a Szovjetunió ellen, tehát önmagunk ellen. Sztálin baráti óvó szava nem jutott el a magyar nép széles rétegeihez, gondoskodott róla az uralkodó osztály, hogy rejtve tartsa népköztársaságunk előtt ezt az üzenetet. A magyar uralkodó osztály és Hitler klikkje közötti viszony nem szövetség volt, hanem járom a magyar nép számára. Ez alól a járom alól szabaddította fel hazánkat a Szovjetunió dicsőséges hadserege, szovjet katonák harcai, áldozatai árán született meg az évszázadok óta áhított magyar szabadság. A Szovjetunió hősei, hősiessége, áldozata és a magyar népek a Szovjetunió iránt érzett hálája képezik barátsági szerződésünk alapját. Ez a szerződés barátok szerződése, amely a kölcsönös becsületen alapul, nem úgy, mint az imperialisták úgynevezett szövetségén, amelyek arra válnak, hogy az erős fel-

falja a gyengét, hogy a hatalmas lába alá tiporja a kicsit és kiszolgáltatottat. Az imperialisták szövetsége eltipor, a szövetség a Szovjetunióval felemel. A Szovjetunióval való szövetség biztosítja nemzetünk függetlenségét, az imperialista sakálók mohó étvágyával szemben. Hazánkat szeretni, függetlenségünket övni ma azt jelenti, szeretni a Szovjetuniót, a népek függetlenségének, békejének, felemelkedésének nagy támogatóját. Mélyen él a magyar dolgozó nép szívében ennek a felismerése. Mi sem bizonyítja ezt jobban és szebben, mint az a tény, hogy a gyárainkban meginduló munkaversenyozgalmak éppen Sztálin elvtárs születésnapjának megünneplése adott hatalmas lendületet. Sztálinhoz, vitézünk és követőik, a termelés fokozásáért dolgozó munkások tudják, hogy a termelés fokozásával hazánk függetlenségét is övjük, a Szovjetunió vezette nagy békétábor erősítjük. A tavaszi munkákra készülő dolgozó parasztság a Szovjetunióval való barátságunknak, a Szovjetunió támogatásának köszönheti, hogy békésen dolgozzon családjáért, hazájáért. Ezekben a napokban a Magyar-Szovjet Barátság Hónapjában egész népünk különös figyelemmel fordul a Szovjetunió eredményei felé, melyek napnál fényesebben mutatják a szocialista társadalmi rendszer fölényét a szocialista gazdaság, ipar, mezőgazdaság és kultúra fölényét, a szovjet erkölcs magasrendűségét. Az egész világ haladó emberisége, élen a Kommunista Párt vezette munkások-tájjal, úgy tekint a Szovjetunióra, mint példaképére, mint a népek reménységére. Hálával, szeretettel ünnepli az évfordulón népünk nagy barátunkat, segítségünket, a Szovjetuniót és bölcs vezérét, atyjánkat, a nagy Sztálint.

Az MVF vette át a Szabadságtelep autobuszközlekedésének lebonyolítását

A Magyar Vasútforgalmi Rt. Autobuszüzeme átvette a Szabadságtelep autóbusszolgáltatásának lebonyolítását. A dolgozók régi kívánását teljesíti akkor, amikor az útvonalat meghosszabbítja a Kistemplomig. A régi menetrend é-

vényben marad azzal a változással, hogy az első kocsi 6.15-kor indul a Kistemplomtól kifelé, az utolsó kocsi pedig a Szabadságtelepi Sólom utcától 20.30-kor indul befelé, tehát az eddigi menetrend két járattal bővül.

A debreceni TSZCS-k gyűléseken tárgyalják meg az országos tanácskozás határozatát

A termelőcsoportok és gépellátások országos tanácskozásának határozatát, párhetével ezelőtt a megyei központokban is áttárgyalták a megyei küldöttek részvételével. Mind az országos tanácskozás, mind a megyei, azt bizonyította, hogy termelőcsoportjaink igen nagyot fejlődtek, hogy politikailag és gazdaságilag megerősödve indulnak az új feladatokat megvalósítására felé.

Hogy a gépellátások és termelőcsoportok országos tanácskozásának a szerzett tapasztalatok alapján megfogalmazott határozata még közelebb kerüljön szövetkezeteinkhez és a szövetkezeteink kívüli dolgozó parasztkhoz is, tegnap Debrecen tanyavilágában az összes termelőcsoportokban gyűlést tartottak, amelyen a határozatokat tárgyalták meg a szövetkezetek dolgozói. Ez a szövetkezetekben rendezett értekezletsorozat még jobban el-

visorban a szövetkezeti parasztság szélesebb rétegeihez Rákosi elvtárs útmutatását, az országos tanácskozás határozatát. Ezeknek a gyűléseknek eredményeképpen még fokozottabb lendülettel indul be a tavaszi munkák megkezdése.

A Vargakerti MNDSz „Dobó Katica” csoport február 18-án, szombaton este 6 órai kezdettel a Műszaki Középiskola (Fémipari) tornatermében szalagavató tea-estét rendez.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Oláh József

MÁV nyugdíjas 85 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 3 órakor lesz a köztemető II. B) ravatalozó terméből. Gyászolják: bánatos gyermekei, unokái, dédunokái, menyei, vejei és kiterjedt rokonsága.
Lakás: Csekszabó-u. 10.

Az üresjárat csökkentéséről szóló pontot igazítjuk

A szoboszlói gépállomás elfogadta a kecskeméti versenyfelhívását

— Elvtársak — kezdte Kürti Mátyas, a gépállomás vezetője. — Mi sokat beszélünk arról, hogy szocializmust építünk. De hogyan tudjuk azt csinálni? Csakis szocialista munkaversenyben keresztül. A Szovjetunió sztahanovistái adtak nekünk egy kis izelítőt az ő munkamódszereikből. Mi ezt az izelítőt már a sztahanovista munkafelajánlás idején gyümölcsöztettük. Most az öt éves terv első tavaszán a mi gépállomásunknak ismét versenybe kell állnia. A termelőcsoportok erősödéséért, a tervélyesek munkák sikeréért és a versenyzsidóért, amit tavaly az alközponttól kaptunk és amelyet az ősszel rossz munkánk miatt elvesztettünk.

Röviden így nyitotta meg az üzemi ülést a gépállomásvezető elvtárs. Aztán a Szabad Népből felolvasta a kecskeméti gépállomás versenyfelhívásának a pontjait. Sándor Gábor traktoros előhívta a ceruzáját, egy kis cetlit a térdére fektetett, röviden számolt és mosolyogva fölézett a papírról. Mindenfelé előkerültek a jegyzetek, gyors számvetést csináltak a szoboszlói gépállomás dolgozói.

Aztán elsőnek feláll Német István traktorvezető. Olajos homlokán hátrább tolja a sapkát és kezdi:

Elfogadjuk a versenyfelhívást

Elfogadom és magamévá teszem. En még a magam részéről annyit akarok hozzátenni, hogy az üresjárat csökkentéséről szóló pontot kiigazítjuk. En vállalom, hogy az üresjáratot nem szánymolva, hanem kerek szám mértékben csökkentem, az üzemi anyagfogyasztást pedig 16 százalékkal csökkentem.

— En is így akarom! Az üresjárat nálam is száz méter lesz — ugrik fel fűgőn Sándor Gábor. — És ami a lényeges, a munka minőségére is a legteljesebb mértékben vigyázok. Szóval a versenymunkában nem feleltes, hanem éppen alaposabb munkát akarok végezni.

Mintha vezényszóra történe, a fejek egyszerre fordulnak Nagy Margit felé. A nőbrigád nevében ő is vállalja az üresjáratát száz méterre való csökkentését és 13 százalékos üzemi anyagmegtakarítást.

V. Kiss Gyula segédkezelő és Kovács Béla raktárnok is csatlakoznak a verseny elfogadásához. Kovács elvtárs a maga részéről azt igéri, hogy a raktári munka jó megszervezésével, a gépek és alkatrészek gondos ke-

zelésével járul hozzá a jó munkához.

Lovas Márton főgépész elvtárs azt mondja:

— A vetőgépek összekapcsolásával, újításokkal fogok hozzájárulni, hogy a versenyben az elsők között lehessünk. Bár nekünk volt olyan gépünk már

tavaly is, amelynek az üresjárata csak ötven méter volt, mégis azt mondom, hogy a száz méter üresjáratnál nagyon vigyázzunk. Általában vigyázzunk, hogy a mi versenymunkánk ténylegesen a termelőcsoportokban és az egyéni gazdáknál végzett jó munkát eredményezze.

A Párt szava

— Elvtársak! Nagyon helyes a mi lelkesedésünk, helyes a versenyfelhívás elfogadása és a versenypontok megváltoztatása, helyesek a felajánlások. De azt mondom, hogy menjünk túl a verseny elfogadásán és a tavaszi munkák megvalósításához is olyan lendülettel fogjunk, mint a verseny elfogadásánál mutatkozott. A téli oktatás során sokat tanultunk a Párttól. Ezeket a tanításokat használjuk fel a

munkában is. A Párt nevében a legteljesebb támogatást ígérem az elvtársaknak a versenymunkához.

Ez a Párt szava volt. Szász Ibolya elvtársnő, a gépállomás üzemi párttitkára biztosította a dolgozókat a Párttól jövő támogatásról.

A hajdúszoboszlói gépállomás dolgozói is versenybe indultak a kecskeméti felhívás nyomán a tavaszi munkák sikeréért.

Azok a funkcionáriusok, akik Bolsevik Párt történeti szemináriumra járnak, ma délután 4 órakor fontos értekezleten jelenjenek meg Vöröshadsereg-útja 24. sz. (földszinti nagyterem)

Élettel tölti meg a roncsot a szocialista munkalendület

„A szocialista munkamódszerek meggyökeresedése egyike népi demokráciánk legnagyobb sikereinek. Nem véletlen, hogy a frontátörés ezen a téren felzabálódnak, a magyar nép nagy barátjának, Sztálin elvtársnak nevéhez fűződik. A Sztálin elvtárs születésnapjával kapcsolatos munkafelajánlás az új, biztató jelenségek egész sorát mutatta” — mondotta Rákosi elvtárs legutóbbi beszédében.

A munkaverseny azóta sem állt meg, sőt fokozódott. Új mozgalom indult április 4. megünneplésére.

A debreceni Vagongyár dolgozói is munkafelajánlással akariák emlékeztetésére tenni ezt a napot. Úgy érzik, hogy ezzel tudják leróni hálájukat és szeretetüket a Szovjetunió iránt. Az ünnepélyes szakszervezeti napon a dolgozók figyelemmel hallgatták Pándi Béla elvtárs, a vasútpolitikai osztály vezetőjének előadását.

Életre kél a kazán

A vagongyárak egymással versengve jelentették be felajánlásaikat. Egymásután emelkedtek a magasba a kezek. Gulyás József elvtárs szólalt fel elsőnek, aki a kazánműhely dolgozóinak nevében bejelentette, hogy a 390.001 számú kazán fővizsgáját határidő előtt elkészítik. Veselényi József és Tompa Antal csőgyártó 10 százalékos termeléselemkedést vállaltak.

Varga Demeterné, az üzemi első vasas fűrésznője, az MNDSZ nevében beszélt mindazokról, amit a Pártnak és Rákosi elvtársnak köszönhetnek a magyar nők.

— Az egyenjogúság az, ami számunkra is meghozta a megbecsülést — mondotta. — Mi, nők is ugyanannyi fizetést kapunk, mint a férfiak. Egyenlő a munkánk, egyenlő a bérezésünk is.

— En a mozdonyserelések nevében akarok egy néhány szót szólni. — mondotta Szűcs

János elvtárs lakatos. Mi a 390.001 számú mozdony szereljei fővizsgáját vállaljuk.

Annyi a jelentkező, hogy Csollák elvtárs hirtelen nem is tudja megállapítani, hogy ki következik. Szabó Mihály teherkocsi alvázlakatos kihasználja az alkalmat. Felpattan helyéről és már is beszédbe kezd.

— Mi, teheralvázak elvállaljuk, hogy eddigi eredményeinket 20 százalékkal növeljük április 4-ig.

Van már tengely is

Mi tartja össze a mozdony két kerekét? A tengely, melyet a tengelysztergályosok készítenek el. A tengelysztergályosok brigádja már is kétszáz százalékra teljesít, de a hozzájárulásnál Sztó László elvtárs bejelentette, hogy a tengelysztergályosok brigádja a 200 százalékról 215-re emeli fel teljesítményét.

— Elértük a 200 százalékot, emellől nem is tágitunk. A kétszáz százalék fölött akarunk termelni ezentúl, hogy a mi brigádunk is sztahanovista lehessen. A szovjet dolgozókat követjük, hogy részeseivé válhassunk annak a hatalmas mozgalomnak, mely a Sztálinov-mozgalom néven ismeretes. A sztahanovista minden dolgozónak a példaképe legyen, mert minden sztahanovista egy-egy közsikla az öt éves tervben — mondotta Sztó elvtárs.

És lesz kocsi is

Szépek a vállalások, de ehhez biztosítani kell az anyagot is. Sztigán János elvtárs anyagraktáros nyomban be is jelentette, hogy a felajánlások sikere érdekében biztosítja az anyagellátást az üzemnek. Így készül el egy roncsnak hitt mozdony. De lesz kocsi is hozzá...

Papp Sándor elvtárs asztalos megígérte, hogy az asztalosok elkészítik az 54.000-es számú

Az aktagyártás csökkentéséért folyik a munkaverseny a városházán

Hírt adtunk már arról, hogy a debreceni városházán a párt-szervezet kezdeményezésére széleskörű munkaverseny indult a munka megjavítására, a bürokrácia felszámolására. Főfeladatnak tekintik a versenyzők, hogy a felesleges aktagyártást megszüntessék és minél gyorsabban, bürokráciától mentesen intézzék az ügyeket. A versenyben dr. Orosz Ár-

pád, Kovács József, dr. Lehoczky György, dr. Pányoky László, dr. Végvári Jenő, Fráter Jenőné, Márkus Irén, László Zsigmond, dr. Nagy István, Kozma Erzsébet jelentették be újabban, hogy a munkakörükben bürokráciától mentesen, a lehető leggyorsabban intézik az ügyeket. Az árvaszék dolgozói vállalták, hogy egy év alatt végzik el öt év munkáját.

Magyar-Szovjet Barátsági Hónap Hajdúböszörményben

A Magyar-Szovjet Barátsági Hónap alatt Hajdúböszörmény dolgozó népe a szovjet filmek, előadások, hangversenyeken keresztül ismét izelítőt kap a világ leghaladóbb kultúrájából.

Február 18-tól 20-ig a „Forradalom költője” című szovjet-

lett filmet játsza a bösörményi mozi. Egy forradalmár költő életét mutatja be a film, aki verssel, fegyverrel harcolt a dolgozó nép felszabadításáért. Február 21-én a Magyar-Szovjet Társaság irodalmi ankétot rendez Bösörményben. 25-én a debreceni MÁV Filharmonikusok vendégszerepelnek a városban. 25-27-ig a nagyszerű szovjet film, a „Cirkusz” kerül bemutatásra. A Szovjetunióban minden ember egyforma, fajra, színre való tekintet nélkül s ennek a néger kisfiúnak a története, aki a „Cirkusz” filmben szerepel híven bemutatja ezt az egyenlőséget.

A héten a Népházban nagyszerű előadást tartott Marjai Márton debreceni tanár. Az előadás címe: „Harc a babonák ellen” volt. A bösörményi dolgozók zsúfolásig megtöltötték a Népházat s nagy figyelemmel hallgatták az előadást.

Hétfőn indul és egy hétig tart az állatszámllálás

A Központi Statisztikai Hivatal kiküldöttéi értekezletet tartottak Debrecenben az állatszámllálással kapcsolatban. A számllálást 98 számllálóbiztos és 26 ellenőr végzi. Munkájukra hétfőn indulnak és szombat-ra kell befejezni.

Az állatszámllálást a 19. és 20. közötti éjjeli állapotnak megfelelően kell végezni. A hamis adatok bementését szigorúan büntetik.

A számllálóbiztosoknak különös gondja lesz arra, ne hogy a kulákok elrejtsek állataikat és hamis adatokkal félrevezessék a hatóságot.

A „Dicsőség útja”

A mozdony hosszú kocsisort vonva maga után száguld erdőlkön, nagy pusztaságokon, rohan a sztalíngrádi front felé. Egy fiatal lány a mozdonyvezető, az ő irányításával megy a frontra az utánpótlás. Tankok, autók, gépfegyverek s hős szovjet katonák sietnek erősíteni Sztalíngrád védőit.

A sineket az ellenség felrobantotta, egy sebesült szovjet vasutasnő utolsó erejével vészszorong a sinek közé, hogy ha kell, saját testével állítsa meg a szállítmányt, ne hogy a felrobantott sineken a megsemmisülésbe rohanjon a szerelvény.

A mozdony megáll. A sineket közös munkával, a kolhozok népével együtt rövid idő alatt rendbehozzák s most tovább mehet a szállítmány Sztalíngrád felé.

Ez a kis rövid részlet a „Di-

csőség útja” című szovjet filmből szinte külön filmtémát ad. S így vagyunk minden szovjet filmmel. Mellékszereplői is szinte a főhős mellé nőnek. Szovjet embereket személyesítnek meg, akik hősek munkában, harcban egyaránt.

Csütörtök este mutatták be a „Dicsőség útja” c. filmet. A megnyitó ünnepségen Márkus Vince elvtárs, a Városi Pártbizottság tagja mondott beszédet.

Pártunk harcosainak napi munkájában a szovjet film közvetlen segítséget ad, segíti nevelni és mozgósítani a magyar dolgozókat azokért a célokért, melyeket a mi Pártunk elénk tűz, — mondta többek között.

A Dohánygyári „Lendület” dalkör énekszámai tették még ünnepélyesebbé a díszelőadást.

APOLLO:
Ma 4, 6, 8 órakor!

A dicsőség útja
(Szovjet film)

VICSZINHÁZ:
Ma 4, 6, 8 órakor!

Sztalíngrádi csala
II. rész
Magyarul beszél

METEOR:
fél 4, fél 6, fél 8 órakor!
Nevel, oktat, szórakoztat

Dicsőség neked Moszkva
Híradók! Híradók!

